

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет управління
Кафедра публічного управління та адміністрування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему:

**«МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ»**

Виконав: студент 4 курсу, групи ПУА-41
спеціальності «Публічне управління та
адміністрування» ОР «Бакалавр»
Струтинський Денис

Керівник: д. політ. н., професор
Дерев'янка С. М.

Рецензент: д. політ. н., професор
Нагорняк М.М.

Івано-Франківськ – 2026 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	6
1.1. Сутність та економічний зміст інвестиційної привабливості територіальної громади	6
1.2. Фактори формування інвестиційної привабливості територіальних громад.....	15
1.3. Механізми підвищення інвестиційної привабливості на місцевому рівні.....	23
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ІВАНО- ФРАНКІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	32
2.1. Загальна характеристика Івано-Франківської територіальної громади та організації-базис дослідження	32
2.2. Аналіз фінансового забезпечення та інвестиційної діяльності Івано- Франківської територіальної громади.....	40
2.3. Оцінка рівня інвестиційної привабливості та ключових проблем розвитку Івано-Франківської територіальної громади	52
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	64
3.1. Розвиток проєктної діяльності як інструмент залучення інвестицій	64
3.2. Удосконалення комунікаційної та цифрової інфраструктури громади ...	66
3.3. Практичні рекомендації щодо підвищення інвестиційної привабливості громади.....	70
ВИСНОВКИ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77

ВСТУП

У сучасних умовах соціально-економічного розвитку України, особливо в контексті децентралізації та посилення ролі місцевого самоврядування [38], питання підвищення інвестиційної привабливості територіальних громад набуває особливої актуальності. Територіальні громади виступають ключовими суб'єктами забезпечення сталого розвитку регіонів, формування сприятливого бізнес-клімату, залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій, а також підвищення рівня життя населення. У зв'язку з цим ефективне управління ресурсами громади та впровадження сучасних механізмів залучення інвестицій є одним із пріоритетних напрямів публічного управління.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю пошуку ефективних інструментів підвищення інвестиційної привабливості територіальних громад в умовах обмеженості фінансових ресурсів, посилення конкуренції між громадами за інвестиції, а також трансформаційних процесів, що відбуваються в економіці держави. Особливого значення набуває використання інноваційних підходів до управління розвитком громади, зокрема через активізацію проєктної діяльності, залучення грантового фінансування, розвиток партнерських відносин та вдосконалення комунікаційної політики.

Проблематика інвестиційної привабливості територіальних громад знайшла своє відображення у працях вітчизняних і зарубіжних науковців, які досліджували питання економічного розвитку територій, інвестиційної політики, місцевого самоврядування та публічного управління. Водночас окремі аспекти формування ефективних механізмів підвищення інвестиційної привабливості громад, зокрема в умовах сучасних викликів, потребують подальшого наукового обґрунтування та практичної адаптації.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення інвестиційної привабливості територіальної громади.

Для досягнення поставленої мети у роботі визначено такі завдання:

- розкрити сутність та економічний зміст інвестиційної привабливості територіальної громади;
- визначити основні фактори формування інвестиційної привабливості;
- дослідити механізми підвищення інвестиційної привабливості на місцевому рівні;
- здійснити аналіз інвестиційної привабливості територіальної громади на прикладі Івано-Франківської територіальної громади;
- оцінити фінансове забезпечення та інвестиційну діяльність громади;
- виявити основні проблеми та стримуючі фактори розвитку;
- розробити практичні рекомендації щодо підвищення інвестиційної привабливості територіальної громади.

Об'єктом дослідження є процес формування інвестиційної привабливості територіальної громади.

Предметом дослідження є механізми підвищення інвестиційної привабливості територіальної громади.

У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема: аналіз і синтез – для узагальнення теоретичних підходів; системний аналіз – для дослідження складових інвестиційної привабливості; статистичний метод – для обробки та аналізу кількісних даних; порівняльний метод – для зіставлення показників розвитку; графічний метод – для візуалізації результатів дослідження.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій органами місцевого самоврядування з метою підвищення ефективності управління розвитком територіальних громад, активізації інвестиційної діяльності та залучення додаткових фінансових ресурсів.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 83 сторінки. Робота містить 11 таблиць, 1 рисунок. Список використаних джерел включає 70 найменувань. до розділів, загальних висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

1.1. Сутність та економічний зміст інвестиційної привабливості територіальної громади

У сучасних умовах реформування системи публічного управління та децентралізації особливого значення набуває питання забезпечення ефективного соціально-економічного розвитку територіальних громад. Одним із ключових чинників такого розвитку є інвестиційна діяльність, яка визначає можливості території щодо модернізації інфраструктури, розвитку підприємництва та підвищення рівня життя населення. Саме тому проблема формування інвестиційної привабливості територіальних громад є важливим напрямом сучасних наукових досліджень у сфері публічного управління та регіональної економіки. Теоретичне розуміння територіальної громади пов'язане не лише з економічним потенціалом території, а й з її правовим статусом, інституційною спроможністю та здатністю до самостійного вирішення питань місцевого значення [21; 55].

На думку І. Бланка, інвестиційна привабливість є комплексною характеристикою об'єкта інвестування, яка враховує рівень прибутковості, ризиковості та перспективності розвитку певної території або господарської системи [2, с. 45]. У сучасній економічній літературі інвестиційна привабливість розглядається як сукупність економічних, фінансових, соціальних та організаційних умов, що формують сприятливе середовище для залучення інвестиційних ресурсів.

В. Федоренко зазначає, що інвестиційна привабливість території безпосередньо залежить від здатності органів управління забезпечити стабільні умови ведення господарської діяльності та мінімізувати ризики для потенційних інвесторів [50, с. 118]. У цьому контексті важливого значення

набувають ефективність місцевого управління, рівень розвитку інфраструктури, фінансова спроможність громади та наявність ресурсного потенціалу.

Слід зазначити, що в умовах децентралізації територіальні громади отримали ширші повноваження щодо управління фінансовими ресурсами та планування власного розвитку. Це сприяло посиленню конкуренції між громадами за інвестиційні ресурси, грантові програми та можливості реалізації масштабних інфраструктурних проєктів. За словами В. Шевчука, сучасні територіальні громади фактично виступають окремими суб'єктами економічної конкуренції, які формують власні конкурентні переваги з метою залучення інвестицій [54, с. 91].

Інвестиційна привабливість територіальної громади також пов'язана з ефективністю використання її внутрішнього потенціалу. Йдеться про природні, трудові, фінансові та інфраструктурні ресурси, які формують основу економічного розвитку території. В. Ковальчук підкреслює, що саме ресурсний потенціал є базою для формування довгострокових переваг території та забезпечення її конкурентоспроможності [20, с. 74].

Важливу роль у формуванні інвестиційної привабливості територіальної громади відіграє рівень розвитку інфраструктури. До основних складових інфраструктурного забезпечення належать транспортна система, комунікаційні мережі, енергетичне забезпечення, житлово-комунальна сфера та цифрова інфраструктура. Л. Мельник зазначає, що сучасна інфраструктура значно знижує витрати інвесторів під час реалізації проєктів та створює сприятливі умови для ведення господарської діяльності [24, с. 203]. Саме тому громади, які активно інвестують у модернізацію інфраструктури, мають вищий рівень інвестиційної привабливості.

Не менш важливим чинником є людський капітал територіальної громади. Рівень освіти населення, професійна підготовка кадрів, трудова мобільність та здатність до впровадження інновацій значною мірою визначають перспективи економічного розвитку території. А. Чечель

наголошує, що людський капітал є одним із ключових елементів конкурентоспроможності громади та важливою умовою залучення інвестицій [52, с. 154]. Наявність кваліфікованої робочої сили дозволяє підвищити ефективність реалізації інвестиційних проєктів та забезпечити стабільне функціонування підприємств.

Особливого значення набуває також рівень фінансової спроможності територіальної громади. Рівень доходів місцевого бюджету, структура видатків, можливості залучення додаткових ресурсів та ефективність бюджетного планування визначають здатність громади реалізовувати інфраструктурні та соціально-економічні проєкти. У наукових дослідженнях зазначається, що фінансова спроможність громади є одним із базових показників її інвестиційної привабливості, оскільки саме вона визначає рівень стабільності території та можливості її подальшого розвитку [22]. Формування фінансової основи розвитку громади значною мірою залежить від бюджетного регулювання, ефективного використання місцевих фінансових інструментів та узгодження бюджетної політики з пріоритетами соціально-економічного розвитку території [3; 8; 27].

Крім економічних факторів, важливе значення має якість публічного управління. І. Тарасенко зазначає, що ефективна діяльність органів місцевого самоврядування сприяє формуванню позитивного інвестиційного клімату та підвищує довіру інвесторів до території [49, с. 96]. Важливими складовими управлінської ефективності є прозорість діяльності влади, відкритість інформації, якість адміністративних послуг та ефективність комунікації з бізнесом.

У сучасних умовах територіальні громади все активніше використовують інструменти стратегічного планування для підвищення власної інвестиційної привабливості. Розвиток територіальних громад відбувається в межах загальнодержавної політики децентралізації та регіонального розвитку, що передбачає посилення спроможності громад, стимулювання розвитку регіонів і вдосконалення діяльності органів

публічного управління [11; 26; 42]. Розробка стратегій розвитку, інвестиційних програм та проєктів дозволяє визначити пріоритетні напрями розвитку території та сформувати довгострокове бачення її економічного зростання. В. Василенко підкреслює, що стратегічне управління забезпечує узгодженість дій органів влади та сприяє ефективному використанню ресурсного потенціалу території [4, с. 214].

Одним із важливих елементів інвестиційної привабливості є здатність громади формувати позитивний імідж території. У сучасних умовах інвестори оцінюють не лише економічні показники, а й рівень відкритості громади, її репутацію та якість взаємодії з потенційними партнерами. Формування позитивного іміджу території сприяє підвищенню її впізнаваності та створює додаткові можливості для залучення інвестиційних ресурсів [30].

Суттєвий вплив на формування інвестиційної привабливості територіальної громади мають інституційні фактори. До них належать рівень організації місцевого самоврядування, ефективність управлінських рішень, стабільність регуляторної політики та здатність органів влади забезпечувати сприятливі умови для розвитку підприємництва. У науковій літературі зазначається, що інституційне середовище значною мірою визначає рівень довіри інвесторів до території та впливає на їх готовність вкладати фінансові ресурси у розвиток громади [53].

У сучасних умовах важливим чинником інвестиційної привабливості є цифровізація управлінських процесів. Використання електронного врядування, цифрових сервісів та онлайн-платформ дозволяє спростити взаємодію між владою, бізнесом і населенням. Впровадження цифрових технологій сприяє підвищенню прозорості управління, скороченню адміністративних процедур та зменшенню корупційних ризиків. Саме тому громади, які активно впроваджують цифрові рішення, стають більш конкурентоспроможними на інвестиційному ринку [28; 31].

Важливим аспектом є також розвиток підприємницького середовища територіальної громади. Наявність малого та середнього бізнесу, сприятливі

умови для започаткування підприємницької діяльності, підтримка інноваційних ініціатив та доступ до фінансових ресурсів позитивно впливають на економічний розвиток території. З позицій економіки підприємства та інвестиційної діяльності розвиток підприємницького середовища створює передумови для розширення виробництва, оновлення основних засобів, підвищення зайнятості населення та зростання податкових надходжень до місцевого бюджету [12; 23]. У практиці підтримки підприємництва підкреслюється, що розвиток підприємництва є одним із ключових факторів підвищення інвестиційної активності регіонів та територіальних громад [13; 58].

Крім того, значну роль у формуванні інвестиційної привабливості відіграє розвиток соціальної інфраструктури. Йдеться про забезпечення населення якісними освітніми, медичними, культурними та соціальними послугами. Високий рівень соціального розвитку сприяє підвищенню якості життя населення та створює комфортні умови для проживання і ведення бізнесу. Саме тому інвестори все частіше звертають увагу не лише на економічні показники, а й на загальний рівень розвитку території [63].

В умовах сучасної економіки територіальні громади активно використовують механізми проєктної діяльності для залучення інвестиційних ресурсів. Участь у міжнародних грантових програмах, співпраця з міжнародними організаціями та реалізація інфраструктурних проєктів дозволяють громадам отримувати додаткове фінансування для розвитку території. Особливого значення у цьому напрямі набуває співпраця з міжнародними фондами та програмами підтримки регіонального розвитку, зокрема Агентством США з міжнародного розвитку (USAID), Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй (UNDP) та Європейським Союзом [60; 68; 69].

Сучасні підходи до формування інвестиційної привабливості також передбачають активне використання механізмів публічно-приватного партнерства. Закон України «Про публічно-приватне партнерство» визначає

правові засади співпраці між органами влади та приватним сектором у процесі реалізації інвестиційних проєктів [39]. Така взаємодія дозволяє поєднати ресурси держави та бізнесу для реалізації соціально важливих та інфраструктурних ініціатив.

Важливою умовою підвищення інвестиційної привабливості територіальної громади є наявність ефективної інвестиційної політики. Вона передбачає визначення пріоритетних напрямів розвитку території, формування сприятливого середовища для інвесторів та створення механізмів підтримки підприємницької діяльності. У науковій літературі зазначається, що ефективна інвестиційна політика регіону або громади повинна бути орієнтована не лише на залучення фінансових ресурсів, а й на забезпечення довгострокового соціально-економічного розвитку території [6; 36; 46].

Одним із напрямів підвищення інвестиційної привабливості є розвиток комунікаційної політики громади. У сучасних умовах важливого значення набуває відкритість влади, доступність інформації та ефективна взаємодія з потенційними інвесторами. Для цього громади створюють інвестиційні портали, електронні сервіси, цифрові платформи та презентаційні матеріали, що дозволяють поширювати інформацію про інвестиційні можливості території. Використання сучасних інформаційних технологій сприяє підвищенню рівня довіри інвесторів та формуванню позитивного іміджу громади [13; 28].

Не менш важливим фактором є стабільність нормативно-правового середовища. Інвестори, як правило, орієнтуються на рівень правового захисту, прозорість законодавства та можливість прогнозувати результати інвестиційної діяльності. Закон України «Про інвестиційну діяльність» визначає загальні правові та економічні умови здійснення інвестиційної діяльності на території держави та гарантує захист прав інвесторів [36]. У цьому контексті важливим завданням органів місцевого самоврядування є створення стабільних та зрозумілих умов для розвитку бізнесу на території громади.

У сучасних умовах значного поширення набувають механізми міжмуніципального співробітництва. Об'єднання ресурсів кількох територіальних громад дозволяє реалізовувати масштабні інфраструктурні та соціально-економічні проєкти, які потребують значних фінансових ресурсів. Така співпраця сприяє підвищенню конкурентоспроможності територій та створює нові можливості для залучення інвестицій [41].

Важливим елементом інвестиційної привабливості є також екологічна складова розвитку громади. У сучасних умовах інвестори дедалі більше звертають увагу на рівень екологічної безпеки території, впровадження енергоефективних технологій та дотримання принципів сталого розвитку. Реалізація екологічних програм, модернізація комунальної інфраструктури та підтримка «зелених» технологій позитивно впливають на інвестиційний клімат територіальної громади [63; 68].

Таким чином, інвестиційна привабливість територіальної громади формується під впливом широкого комплексу економічних, соціальних, інституційних та управлінських факторів. Її забезпечення потребує системного підходу, який передбачає ефективне використання ресурсного потенціалу, розвиток інфраструктури, удосконалення управління та впровадження сучасних інструментів підтримки інвестиційної діяльності.

Суттєвий вплив на рівень інвестиційної привабливості територіальної громади має її фінансова самостійність. У результаті проведення реформи децентралізації органи місцевого самоврядування отримали більше можливостей для формування власних бюджетів та управління фінансовими ресурсами. Це дозволило громадам самостійно визначати пріоритетні напрями розвитку та реалізовувати інвестиційні проєкти місцевого значення. У науковій літературі зазначається, що фінансова децентралізація стала важливим чинником підвищення економічної активності територіальних громад та сприяла зростанню їх інвестиційної спроможності [47].

Одним із ключових напрямів забезпечення інвестиційної привабливості є підтримка малого та середнього бізнесу. Саме розвиток підприємництва

формує основу місцевої економіки, створює нові робочі місця та забезпечує надходження до місцевого бюджету. Для підтримки бізнесу органи місцевого самоврядування можуть застосовувати різні інструменти, серед яких податкові стимули, консультаційна підтримка, розвиток бізнес-інфраструктури та залучення грантових ресурсів [13; 58].

Важливу роль у формуванні позитивного інвестиційного середовища відіграє міжнародне співробітництво територіальних громад. Участь у міжнародних програмах розвитку, грантових конкурсах та партнерських проєктах дозволяє залучати додаткові фінансові ресурси та переймати сучасний досвід управління територіями. Особливого значення набувають програми Європейського Союзу, спрямовані на підтримку регіонального розвитку, цифровізації та модернізації інфраструктури [60; 69; 70].

У сучасних умовах громади активно використовують грантові механізми фінансування для реалізації соціальних, екологічних та інфраструктурних проєктів. Грантові програми дозволяють залучати кошти міжнародних організацій та фондів без необхідності повернення фінансових ресурсів. Використання таких інструментів сприяє підвищенню фінансової стійкості громади та створює додаткові можливості для розвитку території [7; 16].

Не менш важливим фактором є розвиток інноваційної діяльності на рівні територіальної громади. Підтримка стартапів, розвиток цифрових сервісів, впровадження сучасних технологій управління та створення інноваційної інфраструктури позитивно впливають на конкурентоспроможність громади. Інноваційний розвиток сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів та створює нові можливості для залучення інвестицій у перспективні сфери економіки [28; 31].

Водночас важливо враховувати, що інвестиційна привабливість територіальної громади залежить не лише від внутрішніх факторів, а й від загальної економічної ситуації в державі. Рівень інфляції, стабільність національної валюти, податкова політика та стан фінансової системи

безпосередньо впливають на інвестиційну активність. Саме тому формування сприятливого інвестиційного клімату потребує узгоджених дій як на державному, так і на місцевому рівнях [25].

Підвищення інвестиційної привабливості територіальних громад у сучасних умовах неможливе без використання механізмів стратегічного планування та довгострокового прогнозування розвитку території. Саме стратегічний підхід дозволяє органам місцевого самоврядування визначати пріоритетні напрями розвитку, ефективно використовувати наявні ресурси та формувати конкурентні переваги громади. В. Василенко зазначає, що стратегічне управління є важливим інструментом забезпечення стабільного економічного розвитку та підвищення ефективності діяльності органів влади [4, с. 241].

Важливим напрямом діяльності територіальних громад є створення сприятливих умов для інвесторів шляхом спрощення адміністративних процедур та розвитку сервісної функції місцевого самоврядування. У багатьох громадах впроваджуються центри надання адміністративних послуг, електронний документообіг, онлайн-сервіси та цифрові платформи для взаємодії з бізнесом. Це дозволяє скоротити часові витрати на оформлення документації та підвищити рівень відкритості влади [13; 28].

Суттєву роль у забезпеченні інвестиційної привабливості відіграє також розвиток маркетингу територій. Формування позитивного іміджу громади, участь у міжнародних форумах, презентація інвестиційних можливостей та активна інформаційна політика сприяють підвищенню впізнаваності території серед потенційних інвесторів. У дослідженнях з територіального маркетингу підкреслюється, що ефективний маркетинг територій дозволяє громадам формувати власний бренд та посилювати конкурентні позиції на інвестиційному ринку [1].

У сучасних умовах дедалі більшого значення набуває співпраця територіальних громад із міжнародними фінансовими організаціями. Реалізація спільних проєктів із Європейським банком реконструкції та

розвитку, Світовим банком та міжнародними фондами дозволяє залучати фінансові ресурси для модернізації інфраструктури, розвитку енергоефективності та підтримки місцевого підприємництва [59; 65].

Отже, інвестиційна привабливість територіальної громади є складною та багатогранною економічною категорією, яка формується під впливом значної кількості взаємопов'язаних факторів. Її рівень визначається ресурсним потенціалом території, якістю публічного управління, фінансовою спроможністю, розвитком інфраструктури, інноваційною активністю та ефективністю взаємодії влади, бізнесу й громадськості.

Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що забезпечення високого рівня інвестиційної привабливості територіальної громади є необхідною умовою її сталого соціально-економічного розвитку. Формування сприятливого інвестиційного середовища сприяє залученню фінансових ресурсів, розвитку підприємництва, створенню нових робочих місць та підвищенню якості життя населення. Саме тому органи місцевого самоврядування повинні приділяти значну увагу вдосконаленню механізмів управління, розвитку інфраструктури та впровадженню сучасних інструментів підтримки інвестиційної діяльності.

1.2. Фактори формування інвестиційної привабливості територіальних громад

Формування інвестиційної привабливості територіальних громад є складним і багатогранним процесом, який залежить від впливу значної кількості взаємопов'язаних факторів. У сучасних умовах децентралізації саме громади отримали розширені повноваження щодо управління ресурсами, що зумовлює необхідність глибокого розуміння чинників, які визначають їх здатність залучати інвестиції. Визначення та систематизація таких факторів дозволяє не лише оцінити поточний рівень інвестиційної привабливості, але й сформулювати ефективні управлінські рішення щодо її підвищення [54, с. 44].

У наукових підходах фактори формування інвестиційної привабливості територіальних громад доцільно поділяти на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх належать ті, що безпосередньо залежать від самої громади та її управлінської діяльності, тоді як зовнішні формуються під впливом загальнодержавних та глобальних процесів. Такий поділ дозволяє більш чітко визначити сфери впливу органів місцевого самоврядування та окреслити можливості їх впливу на інвестиційний клімат [56, с. 91].

До ключових внутрішніх факторів, що формують інвестиційну привабливість територіальної громади, належить економічний потенціал. Він включає рівень розвитку місцевої економіки, структуру господарства, наявність підприємств, рівень ділової активності, а також обсяг виробництва товарів і послуг. Економічно розвинені громади, які мають диверсифіковану структуру економіки, є більш привабливими для інвесторів, оскільки забезпечують більші можливості для розвитку бізнесу та зниження ризиків [6].

Наступним важливим фактором є фінансова спроможність територіальної громади, яка визначається обсягом та стабільністю доходів місцевого бюджету, рівнем дотаційності, а також ефективністю бюджетного планування. Фінансово спроможні громади мають можливість реалізовувати інфраструктурні проекти, створювати сприятливі умови для інвесторів та забезпечувати підтримку підприємницької діяльності. Крім того, вони здатні виступати співфінансистами інвестиційних проектів, що підвищує рівень довіри з боку потенційних інвесторів [22].

Важливим фактором формування інвестиційної привабливості є також рівень розвитку інфраструктури територіальної громади. Йдеться про транспортну, енергетичну, комунальну та соціальну інфраструктуру, яка забезпечує умови для ведення господарської діяльності. Наявність якісних доріг, доступ до енергоресурсів, сучасні комунікаційні мережі, а також розвинена соціальна інфраструктура значно підвищують привабливість території для інвесторів [24].

Таким чином, формування інвестиційної привабливості територіальних громад залежить від сукупності внутрішніх факторів, які визначають їх ресурсний та економічний потенціал. У подальшому доцільно розглянути інші групи факторів, зокрема інституційні, соціальні та зовнішні, що також суттєво впливають на рівень інвестиційної привабливості.

Поряд із економічними та фінансовими чинниками вагоме значення у формуванні інвестиційної привабливості територіальних громад мають інституційні фактори. До них належать якість місцевого управління, ефективність діяльності органів місцевого самоврядування, рівень прозорості прийняття рішень, а також наявність сприятливого регуляторного середовища. Саме інституційна спроможність громади визначає здатність організувати ефективну взаємодію з інвесторами, забезпечити супровід інвестиційних проєктів та мінімізувати адміністративні бар'єри [53].

Важливим аспектом інституційного середовища є також рівень розвитку місцевих стратегічних документів, зокрема стратегій розвитку територіальних громад, програм соціально-економічного розвитку та інвестиційних паспортів. Наявність чітко сформульованих стратегічних пріоритетів розвитку дозволяє інвесторам краще оцінити перспективи співпраці з громадою та приймати обґрунтовані рішення щодо вкладення капіталу [5; 48].

Окрему групу факторів становлять соціальні чинники, які безпосередньо впливають на формування інвестиційної привабливості. До них належать демографічна ситуація, рівень зайнятості населення, рівень освіти та кваліфікації трудових ресурсів, а також загальний рівень соціального розвитку території. Громади з високим рівнем людського капіталу мають значно більший потенціал для залучення інвестицій, оскільки забезпечують інвесторів необхідними трудовими ресурсами [63].

Важливим соціальним фактором є також рівень якості життя населення, який включає доступ до освітніх, медичних та культурних послуг, рівень безпеки, екологічну ситуацію та розвиток житлової інфраструктури. Високий рівень якості життя сприяє не лише залученню інвестицій, але й утриманню

трудових ресурсів у громаді, що є важливою передумовою сталого розвитку [63].

Не менш важливу роль відіграють інформаційно-комунікаційні фактори, які визначають рівень відкритості громади та її здатність до ефективної взаємодії із зовнішнім середовищем. Йдеться про наявність офіційних вебресурсів, інвестиційних порталів, активність у цифровому середовищі, а також ефективність комунікації з потенційними інвесторами. Сучасні громади активно використовують інструменти цифрового маркетингу для просування своїх інвестиційних можливостей [13; 30].

Таким чином, інституційні, соціальні та інформаційно-комунікаційні фактори відіграють важливу роль у формуванні інвестиційної привабливості територіальних громад. Вони визначають не лише рівень внутрішнього розвитку громади, але й її здатність ефективно взаємодіяти з інвесторами та адаптуватися до змін зовнішнього середовища. У наступній частині доцільно розглянути вплив зовнішніх факторів на формування інвестиційної привабливості територіальних громад.

Окрім внутрішніх чинників, суттєвий вплив на формування інвестиційної привабливості територіальних громад мають зовнішні фактори, які формуються на рівні держави та міжнародного середовища. До таких факторів належать макроекономічна ситуація, рівень інфляції, стабільність національної валюти, податкова політика, а також загальний інвестиційний клімат у країні. Незважаючи на те, що органи місцевого самоврядування мають обмежений вплив на ці чинники, їх необхідно враховувати при формуванні місцевої інвестиційної політики [25; 63].

Важливим зовнішнім фактором є нормативно-правове середовище, яке визначає загальні умови здійснення інвестиційної діяльності. Стабільність законодавства, прозорість правових норм, наявність гарантій захисту прав інвесторів, а також ефективність судової системи формують довіру інвесторів до держави та її територій. Нестабільність або часті зміни законодавства

можуть негативно впливати на інвестиційні рішення, навіть за наявності значного потенціалу територіальної громади [36; 40].

Не менш важливим є вплив державної політики у сфері регіонального розвитку, яка визначає пріоритети фінансування, механізми підтримки територій та інструменти стимулювання інвестиційної діяльності. Зокрема, державні програми розвитку регіонів, субвенції з державного бюджету, а також підтримка інфраструктурних проєктів створюють додаткові можливості для підвищення інвестиційної привабливості територіальних громад [34; 35].

Серед зовнішніх факторів слід також виділити вплив міжнародного середовища, зокрема інтеграційні процеси, участь держави у міжнародних організаціях, доступ до зовнішніх ринків та можливості залучення іноземних інвестицій. Участь у міжнародних проєктах, грантових програмах та співпраця з міжнародними партнерами сприяє підвищенню рівня інвестиційної активності територіальних громад та розширює їх фінансові можливості [59; 65; 68].

В умовах сучасних викликів особливого значення набуває фактор безпеки, який включає політичну стабільність, рівень воєнних ризиків, а також загальну безпекову ситуацію в країні та регіоні. Безпекові ризики можуть суттєво впливати на інвестиційні рішення, знижуючи рівень довіри інвесторів та обмежуючи можливості залучення капіталу. Водночас громади можуть частково компенсувати цей вплив за рахунок підвищення прозорості, ефективної комунікації та створення сприятливого локального середовища [7; 16].

Таким чином, зовнішні фактори формування інвестиційної привабливості територіальних громад є важливою складовою загального інвестиційного середовища. Їх вплив визначає загальні умови функціонування інвестиційної діяльності та потребує врахування при розробці місцевих стратегій розвитку. У подальшому доцільно узагальнити всі групи факторів та визначити їх взаємозв'язок у формуванні інвестиційної привабливості територіальних громад.

Важливим аспектом дослідження факторів формування інвестиційної привабливості територіальних громад є їх систематизація та визначення взаємозв'язків між окремими групами чинників. У сучасній науковій літературі дедалі частіше застосовується комплексний підхід, відповідно до якого всі фактори розглядаються як єдина система, що функціонує у взаємозалежності. Такий підхід дозволяє більш глибоко оцінити вплив кожного чинника на загальний рівень інвестиційної привабливості та визначити пріоритетні напрями її підвищення [6; 53].

Одним із ключових елементів цієї системи є взаємодія економічних та інституційних факторів. Зокрема, навіть за наявності значного економічного потенціалу територіальна громада може залишатися недостатньо привабливою для інвесторів у разі низької якості управління або наявності адміністративних бар'єрів. І навпаки, ефективна діяльність органів місцевого самоврядування здатна компенсувати обмеженість ресурсів за рахунок створення сприятливого інвестиційного клімату [6; 53].

Не менш важливою є взаємодія соціальних та інфраструктурних факторів. Розвинена соціальна інфраструктура, високий рівень освіти населення, доступ до якісних медичних послуг та комфортні умови проживання сприяють формуванню позитивного іміджу громади. У поєднанні з належним рівнем транспортної та інженерної інфраструктури це створює комплексне середовище, яке є привабливим для інвесторів і сприяє довгостроковому розвитку території [24; 63].

Особливу увагу слід приділити ролі управлінських факторів, які виступають об'єднуючою ланкою для всіх інших груп чинників. Саме через ефективне управління забезпечується координація економічної, соціальної та інфраструктурної політики, що дозволяє досягти синергічного ефекту у формуванні інвестиційної привабливості. У цьому контексті важливим є впровадження сучасних підходів до управління, зокрема стратегічного планування, програмно-цільового методу та проєктного менеджменту [49].

Варто також зазначити, що фактори формування інвестиційної привабливості можуть змінюватися залежно від етапу розвитку територіальної громади. На початкових етапах ключове значення мають базові економічні та інфраструктурні чинники, тоді як на більш високому рівні розвитку зростає роль інноваційних, інформаційних та іміджевих факторів. Це свідчить про необхідність диференційованого підходу до управління інвестиційною привабливістю залежно від специфіки конкретної громади [34; 35]

Таким чином, фактори формування інвестиційної привабливості територіальних громад є взаємопов'язаними та взаємозалежними елементами єдиної системи. Їх комплексне врахування дозволяє забезпечити більш ефективне управління розвитком території та створити сприятливі умови для залучення інвестицій. У наступній частині доцільно розглянути практичні аспекти впливу цих факторів на інвестиційну привабливість та можливості їх використання у процесі управління розвитком громади.

У практичній площині особливого значення набуває питання пріоритизації факторів, що впливають на інвестиційну привабливість територіальних громад. Оскільки ресурси органів місцевого самоврядування є обмеженими, важливо визначити ті чинники, які мають найбільший вплив на рішення інвесторів. У більшості випадків такими виступають інфраструктурна забезпеченість, прозорість управління, доступність ресурсів та рівень розвитку підприємницького середовища. Саме концентрація зусиль на цих напрямках дозволяє досягти найбільшого ефекту у підвищенні інвестиційної привабливості [5; 6].

Одним із ключових факторів, що набуває особливої актуальності в сучасних умовах, є розвиток підприємницького середовища. Наявність малого та середнього бізнесу, сприятливі умови для започаткування та ведення підприємницької діяльності, а також підтримка інноваційних ініціатив створюють передумови для залучення інвестицій. Активне підприємницьке середовище не лише генерує економічну активність, але й формує позитивний сигнал для зовнішніх інвесторів щодо перспектив розвитку території [13; 58].

Важливим чинником є також рівень адміністративних процедур та регуляторного навантаження на бізнес. Спрощення дозвільних процедур, скорочення часу на отримання необхідних погоджень, а також впровадження принципу «єдиного вікна» значно підвищують інвестиційну привабливість територіальної громади. У цьому контексті особливого значення набуває цифровізація адміністративних послуг, яка дозволяє зменшити корупційні ризики та підвищити ефективність взаємодії між владою та бізнесом [13; 28].

Не менш важливим є фактор доступу до фінансових ресурсів, який включає можливість залучення кредитів, грантів, інвестиційних фондів та інших джерел фінансування. Громади, які активно використовують альтернативні джерела фінансування, зокрема міжнародні грантові програми та проєктне фінансування, мають значно ширші можливості для реалізації інвестиційних проєктів та розвитку інфраструктури [7; 16; 58].

Особливу роль у формуванні інвестиційної привабливості відіграє комунікаційна політика територіальної громади. Ефективна комунікація з потенційними інвесторами, наявність інвестиційних пропозицій, презентаційних матеріалів, а також участь у виставках, форумах та конференціях сприяють формуванню позитивного іміджу громади та підвищують її впізнаваність. У сучасних умовах важливим інструментом є також використання цифрових каналів комунікації, зокрема соціальних мереж та спеціалізованих платформ [1; 30].

Таким чином, практична реалізація факторів формування інвестиційної привабливості територіальних громад передбачає концентрацію зусиль на найбільш впливових напрямках, які забезпечують створення сприятливого інвестиційного середовища. Комплексне врахування цих факторів дозволяє підвищити ефективність управлінських рішень та забезпечити сталий розвиток території. У наступній частині доцільно узагальнити отримані результати та сформулювати висновки щодо впливу факторів на інвестиційну привабливість територіальних громад.

1.3. Механізми підвищення інвестиційної привабливості на місцевому рівні

Підвищення інвестиційної привабливості територіальних громад є одним із ключових завдань органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації та посилення конкуренції за інвестиційні ресурси. Реалізація цього завдання передбачає використання комплексу механізмів, які спрямовані на створення сприятливого інвестиційного середовища, зниження ризиків для інвесторів та формування конкурентних переваг території. Водночас ефективність застосування таких механізмів значною мірою залежить від рівня управлінської спроможності громади та її здатності адаптуватися до змін зовнішнього середовища [6; 53].

Одним із базових механізмів підвищення інвестиційної привабливості є стратегічне планування розвитку територіальної громади. Розробка та реалізація стратегій соціально-економічного розвитку дозволяє визначити пріоритетні напрями інвестування, сформулювати чітке бачення майбутнього розвитку території та забезпечити узгодженість дій усіх суб'єктів управління. Наявність таких документів підвищує довіру інвесторів, оскільки свідчить про системність та передбачуваність політики органів місцевого самоврядування.

Важливим механізмом є створення сприятливого регуляторного середовища, яке передбачає спрощення адміністративних процедур, зменшення регуляторного навантаження на бізнес та впровадження сучасних інструментів електронного врядування. Запровадження принципу «єдиного вікна», цифровізація послуг та забезпечення прозорості процесів взаємодії з інвесторами сприяють підвищенню ефективності управління та зниженню корупційних ризиків [13; 28].

Не менш важливим є розвиток інфраструктурного забезпечення територіальної громади, який виступає одним із ключових факторів залучення інвестицій. Інвестиції у транспортну, енергетичну, комунальну та цифрову інфраструктуру дозволяють створити необхідні умови для реалізації

інвестиційних проєктів та забезпечити комфортне середовище для ведення бізнесу. При цьому особливого значення набуває використання механізмів публічно-приватного партнерства, які дозволяють залучати додаткові ресурси для розвитку інфраструктури [39; 43].

Таким чином, механізми підвищення інвестиційної привабливості територіальних громад охоплюють широкий спектр управлінських інструментів, спрямованих на формування сприятливого інвестиційного середовища. Їх ефективне використання потребує комплексного підходу, який поєднує стратегічне планування, регуляторні реформи та розвиток інфраструктури. У подальшому доцільно більш детально розглянути інші механізми, зокрема інструменти залучення інвестицій, розвиток проєктної діяльності та комунікаційної політики громади.

Одним із важливих механізмів підвищення інвестиційної привабливості територіальної громади є розвиток проєктної діяльності. У сучасних умовах саме проєктний підхід дозволяє ефективно залучати фінансові ресурси, зокрема через участь у державних та міжнародних грантових програмах, конкурсах, фондах підтримки розвитку територій. Реалізація інвестиційних проєктів сприяє модернізації інфраструктури, впровадженню інноваційних рішень та підвищенню загального рівня розвитку громади. Крім того, наявність успішно реалізованих проєктів формує позитивний імідж території та підвищує довіру інвесторів [7; 16; 58; 69].

Важливим інструментом є також розвиток публічно-приватного партнерства, яке передбачає взаємодію органів місцевого самоврядування з приватним сектором у реалізації соціально значущих та інфраструктурних проєктів. Такий механізм дозволяє поєднати ресурси держави та бізнесу, зменшити фінансове навантаження на місцевий бюджет та підвищити ефективність реалізації інвестиційних ініціатив. Успішне впровадження публічно-приватного партнерства сприяє формуванню стабільного інвестиційного середовища та розвитку довгострокових партнерських відносин [39; 43].

Суттєву роль відіграє також формування та реалізація інвестиційної політики територіальної громади, яка передбачає визначення пріоритетних галузей для інвестування, створення сприятливих умов для розвитку бізнесу та активне залучення інвесторів. Важливим елементом такої політики є розробка інвестиційних паспортів громади, підготовка інвестиційних пропозицій та створення бази даних потенційних інвестиційних об'єктів. Це дозволяє систематизувати інформацію та забезпечити її доступність для потенційних інвесторів [5; 19; 46].

Окрему увагу слід приділити розвитку цифрових інструментів управління, які стають невід'ємною складовою сучасного публічного управління. Використання електронних сервісів, створення онлайн-платформ для інвесторів, забезпечення відкритого доступу до даних про громаду сприяють підвищенню її інвестиційної привабливості. Цифровізація дозволяє спростити процедури взаємодії, підвищити прозорість та ефективність управлінських процесів [28; 31].

Таким чином, механізми підвищення інвестиційної привабливості територіальних громад включають широкий спектр інструментів, серед яких особливе місце займають проєктна діяльність, публічно-приватне партнерство, інвестиційна політика та цифровізація управління. Їх комплексне використання дозволяє забезпечити ефективне залучення інвестицій та сприяти сталому розвитку територій. У наступній частині доцільно розглянути інші механізми, зокрема комунікаційні та іміджеві інструменти, які також відіграють важливу роль у формуванні інвестиційної привабливості.

Важливим механізмом підвищення інвестиційної привабливості територіальних громад є формування ефективної комунікаційної та іміджевої політики. У сучасних умовах інвестори приймають рішення не лише на основі економічних показників, але й з урахуванням репутації території, рівня відкритості влади та доступності інформації. Саме тому громади повинні активно працювати над формуванням позитивного інвестиційного іміджу, використовуючи сучасні інструменти маркетингу територій [1; 30].

Одним із ключових інструментів у цьому напрямі є створення та просування інвестиційного бренду територіальної громади. Такий бренд повинен відображати унікальні переваги громади, її спеціалізацію, потенціал розвитку та можливості для інвестування. Наявність чітко сформованого бренду сприяє підвищенню впізнаваності громади та полегшує процес залучення інвестицій [1; 30].

Важливу роль відіграє також інформаційне забезпечення інвестиційної діяльності. Йдеться про створення інвестиційних порталів, розміщення актуальної інформації про можливості інвестування, наявність вільних земельних ділянок, об'єктів нерухомості, інфраструктури та ресурсів. Забезпечення доступності такої інформації дозволяє потенційним інвесторам швидко отримати необхідні дані для прийняття рішень та знижує рівень невизначеності [19; 46; 67].

Окремим механізмом є організація заходів, спрямованих на залучення інвесторів, зокрема інвестиційних форумів, бізнес-конференцій, презентаційних заходів та зустрічей із потенційними партнерами. Такі заходи сприяють налагодженню прямих контактів між представниками бізнесу та органами місцевого самоврядування, що підвищує ефективність інвестиційної взаємодії та дозволяє швидше реалізовувати спільні проєкти [67].

Не менш важливим є розвиток партнерських відносин на місцевому та міжнародному рівнях. Співпраця з іншими громадами, участь у міжрегіональних та міжнародних проєктах, встановлення партнерських зв'язків із іноземними організаціями створюють додаткові можливості для залучення інвестицій та обміну досвідом. Така взаємодія сприяє підвищенню конкурентоспроможності територіальної громади та розширює її інвестиційний потенціал [59; 65; 68].

Таким чином, комунікаційні та іміджеві механізми є важливою складовою системи підвищення інвестиційної привабливості територіальних громад. Їх ефективне використання дозволяє сформувати позитивне сприйняття території, підвищити рівень довіри інвесторів та забезпечити

більш активне залучення інвестиційних ресурсів. У подальшому доцільно узагальнити розглянуті механізми та визначити їх роль у системі управління розвитком територіальних громад.

Узагальнюючи розглянуті підходи, доцільно зазначити, що механізми підвищення інвестиційної привабливості територіальних громад повинні реалізовуватися на основі комплексного та системного підходу. Це означає необхідність одночасного використання економічних, управлінських, інфраструктурних та комунікаційних інструментів, які взаємодіють між собою та забезпечують досягнення синергічного ефекту. Лише за умов узгодженості дій органів місцевого самоврядування можливо сформувати стабільне та конкурентоспроможне інвестиційне середовище [53; 63].

Важливим механізмом є також підвищення інституційної спроможності територіальних громад, яке передбачає розвиток професійного потенціалу управлінських кадрів, впровадження сучасних методів управління та підвищення ефективності прийняття управлінських рішень. Наявність кваліфікованих кадрів у сфері публічного управління дозволяє більш ефективно реалізовувати інвестиційні проєкти, здійснювати їх супровід та забезпечувати належний рівень комунікації з інвесторами [29; 53].

Не менш важливим є впровадження механізмів моніторингу та оцінки ефективності інвестиційної діяльності. Систематичний аналіз результатів реалізації інвестиційних проєктів, оцінка їх впливу на соціально-економічний розвиток громади, а також виявлення проблемних аспектів дозволяють своєчасно коригувати управлінські рішення та підвищувати ефективність використання ресурсів. У цьому контексті доцільним є використання системи показників ефективності (KPI), що дозволяє оцінити результативність інвестиційної політики [35].

Окрему увагу слід приділити механізмам стимулювання інвестиційної діяльності, серед яких важливе місце займають податкові та фінансові інструменти. Хоча можливості органів місцевого самоврядування у сфері податкового регулювання є обмеженими, вони можуть використовувати

наявні інструменти, зокрема встановлення пільг у межах компетенції, надання підтримки інвесторам, а також сприяння у вирішенні організаційних питань, пов'язаних із реалізацією інвестиційних проєктів [32; 36].

Крім того, важливим механізмом є розвиток інноваційної діяльності та підтримка стартапів, що дозволяє залучати інвестиції у нові сфери економіки. Створення інноваційних хабів, бізнес-інкубаторів, центрів підтримки підприємництва сприяє розвитку нових видів економічної діяльності та формуванню сучасного інвестиційного середовища [13; 58].

Таким чином, механізми підвищення інвестиційної привабливості територіальних громад є багатокомпонентною системою, яка охоплює різні аспекти управління розвитком території. Їх ефективне застосування потребує комплексного підходу, орієнтованого на довгостроковий розвиток, підвищення конкурентоспроможності та створення сприятливих умов для залучення інвестицій. У наступному розділі доцільно перейти до аналізу практичного стану інвестиційної привабливості конкретної територіальної громади.

У сучасних умовах особливого значення набуває впровадження інноваційних підходів до управління інвестиційною діяльністю територіальних громад. Одним із таких підходів є використання концепції «смарт-управління», яка передбачає інтеграцію цифрових технологій у процеси прийняття управлінських рішень. Застосування інструментів аналітики даних, електронного врядування та автоматизованих систем управління дозволяє підвищити ефективність планування, забезпечити прозорість діяльності органів місцевого самоврядування та покращити якість взаємодії з потенційними інвесторами [28; 31].

Важливим напрямом є розвиток кластерних ініціатив, які передбачають об'єднання підприємств, наукових установ та органів влади з метою реалізації спільних інвестиційних проєктів. Формування кластерів сприяє концентрації ресурсів, розвитку інноваційної діяльності та підвищенню конкурентоспроможності територіальної громади. Крім того, кластерний

підхід дозволяє створити додану вартість та забезпечити ефективніше використання наявного потенціалу території [25; 46].

Не менш важливим є розвиток міжмуніципального співробітництва, яке дає змогу територіальним громадам об'єднувати фінансові, матеріальні та організаційні ресурси для реалізації масштабних інвестиційних проєктів. Така співпраця особливо актуальна у сферах розвитку інфраструктури, енергоефективності, екологічних ініціатив та соціальних програм. Об'єднання зусиль дозволяє підвищити ефективність використання ресурсів та розширити можливості залучення інвестицій [41].

Суттєвим механізмом підвищення інвестиційної привабливості є створення сприятливого середовища для розвитку малого та середнього підприємництва. Надання консультаційної підтримки, організація навчальних програм, сприяння у доступі до фінансових ресурсів, а також формування інфраструктури підтримки бізнесу (бізнес-інкубатори, центри розвитку підприємництва) сприяють активізації економічної діяльності на місцевому рівні. Малий та середній бізнес відіграє ключову роль у формуванні інвестиційного потенціалу території та створенні нових робочих місць [13; 58].

Крім того, важливим напрямом є впровадження принципів сталого розвитку у процес формування інвестиційної політики територіальної громади. Орієнтація на екологічно безпечні технології, енергоефективність та раціональне використання природних ресурсів дозволяє не лише зменшити негативний вплив на довкілля, але й підвищити інвестиційну привабливість території. У сучасних умовах інвестори дедалі більше орієнтуються на екологічні та соціальні стандарти, що зумовлює необхідність врахування цих аспектів у процесі залучення інвестицій [63; 68].

Таким чином, сучасні механізми підвищення інвестиційної привабливості територіальних громад базуються на поєднанні інноваційних управлінських підходів, розвитку партнерства, підтримки підприємництва та впровадження принципів сталого розвитку. Їх комплексне використання дозволяє забезпечити підвищення конкурентоспроможності територій,

активізацію інвестиційної діяльності та створення умов для довгострокового соціально-економічного розвитку.

Висновки до розділу 1

У першому розділі дипломної роботи було розглянуто теоретичні основи інвестиційної привабливості територіальних громад та визначено ключові підходи до її формування і підвищення.

У процесі дослідження встановлено, що інвестиційна привабливість територіальної громади є комплексною економічною категорією, яка відображає рівень її соціально-економічного розвитку, конкурентоспроможність та здатність залучати інвестиційні ресурси. Вона формується під впливом сукупності факторів, серед яких провідне місце займають економічні, фінансові, інституційні, соціальні та зовнішні чинники.

Визначено, що фактори формування інвестиційної привабливості мають системний характер і перебувають у тісному взаємозв'язку. Зокрема, рівень економічного розвитку території, фінансова спроможність громади, якість інфраструктури, ефективність управління та розвиток людського капіталу безпосередньо впливають на рішення потенційних інвесторів. При цьому важливу роль відіграє також зовнішнє середовище, зокрема державна економічна політика та загальний інвестиційний клімат у країні.

У ході дослідження обґрунтовано, що ключовими механізмами підвищення інвестиційної привабливості територіальних громад є стратегічне планування, розвиток інфраструктури, удосконалення регуляторного середовища, активізація проєктної діяльності, впровадження цифрових технологій та формування ефективної комунікаційної політики. Особливе значення має використання проєктного підходу, який дозволяє залучати додаткові фінансові ресурси та забезпечує реалізацію інноваційних ініціатив.

Також встановлено, що сучасні тенденції розвитку територіальних громад передбачають активне використання інструментів цифровізації,

міжмуніципального співробітництва, публічно-приватного партнерства та розвитку підприємництва. Ці інструменти сприяють підвищенню ефективності управління та формуванню сприятливого інвестиційного середовища.

Таким чином, результати теоретичного аналізу дозволяють зробити висновок, що підвищення інвестиційної привабливості територіальної громади потребує комплексного підходу, який передбачає врахування впливу різних факторів та використання сучасних механізмів управління. Отримані теоретичні положення є основою для проведення подальшого практичного аналізу інвестиційної привабливості конкретної громади, що було здійснено у другому розділі роботи.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

2.1. Загальна характеристика Івано-Франківської територіальної громади та організації-бази дослідження

Івано-Франківська територіальна громада є однією з найбільш розвинених громад західного регіону України, яка характеризується високим рівнем соціально-економічної активності, розвиненою інфраструктурою та значним потенціалом для залучення інвестицій. Адміністративним центром громади є місто Івано-Франківськ, яке виступає важливим економічним, культурним та освітнім осередком регіону.

Громада має вигідне географічне розташування, що сприяє розвитку підприємницької діяльності, логістики та туристичної сфери. Важливим фактором є також наявність розвиненої транспортної інфраструктури, доступ до трудових ресурсів, а також активне залучення молоді до соціально-економічних процесів. У структурі економіки громади значну роль відіграють сфера послуг, малий та середній бізнес, а також проєктна діяльність у сфері розвитку громадських ініціатив.

Базою дослідження в межах даної дипломної роботи виступає Комунальна установа «Івано-Франківський молодіжний центр «Рух»», яка функціонує у комунальній власності Івано-Франківської міської територіальної громади. Дана установа є неприбутковою організацією, діяльність якої спрямована на реалізацію молодіжної політики, підтримку розвитку молоді та створення умов для її самореалізації.

Центр виконує важливу роль у структурі публічного управління громади, оскільки поєднує функції органу місцевого самоврядування та інституту громадянського суспільства. Така специфіка дозволяє йому виступати платформою для реалізації інноваційних проєктів, залучення

грантового фінансування та розвитку партнерських відносин як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Організаційна структура установи побудована за функціонально-проектним принципом, що забезпечує ефективне поєднання адміністративного управління із реалізацією різнопланових ініціатив. Загальне керівництво діяльністю Центру здійснює директор, який відповідає за стратегічний розвиток установи, організацію її роботи та досягнення визначених цілей. Установа підзвітна Івано-Франківській міській раді та координується профільним департаментом, що забезпечує інтеграцію її діяльності у загальну систему управління громадою.

Особливістю діяльності Центру є його проектна спрямованість. У межах проходження виробничої практики було встановлено, що значна частина діяльності організації пов'язана із залученням позабюджетних ресурсів, зокрема через участь у міжнародних грантових програмах. Одним із прикладів є підготовка проекту «Rukh: Safe AI Lab», який спрямований на підвищення рівня цифрової безпеки молоді та розвиток навичок роботи з сучасними технологіями.

Фінансове забезпечення діяльності Центру здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету, а також додаткових джерел фінансування, що не суперечать законодавству. При цьому важливим напрямом є саме грантова діяльність, яка дозволяє розширювати можливості установи та реалізовувати масштабні проекти розвитку молодіжного середовища.

У процесі проходження практики (з 02 лютого по 13 березня 2026 року) було отримано практичний досвід участі у діяльності установи, зокрема у проектній, аналітичній та організаційній роботі. Це дозволило не лише дослідити функціонування організації зсередини, але й оцінити її роль у формуванні інвестиційної привабливості територіальної громади.

Таким чином, Івано-Франківська територіальна громада характеризується наявністю сприятливих умов для розвитку інвестиційної діяльності, а Комунальна установа «Івано-Франківський молодіжний центр

«Рух»» виступає важливим елементом інституційної інфраструктури, що сприяє підвищенню інвестиційної привабливості громади через реалізацію проєктів, розвиток молодіжного середовища та залучення зовнішніх ресурсів.

Аналізуючи соціально-економічні характеристики Івано-Франківської територіальної громади, слід зазначити, що вона демонструє стабільну динаміку розвитку, яка забезпечується активною діяльністю органів місцевого самоврядування, ефективним використанням ресурсного потенціалу та залученням зовнішніх фінансових ресурсів. Важливою особливістю громади є орієнтація на інноваційні підходи до управління розвитком території, що проявляється у впровадженні проєктного підходу, розвитку цифрових сервісів та підтримці молодіжних ініціатив.

Одним із ключових елементів формування інвестиційної привабливості громади є розвиток людського капіталу, зокрема молоді. У цьому контексті діяльність Комунальної установи «Івано-Франківський молодіжний центр «Рух»» відіграє важливу роль, оскільки спрямована на підвищення рівня освіти, соціальної активності та професійної орієнтації молодого населення. Центр створює умови для розвитку молодіжного підприємництва, волонтерської діяльності та громадської активності, що є важливими чинниками формування сприятливого інвестиційного середовища.

У процесі проходження практики було встановлено, що діяльність Центру має чітко виражену проєктну орієнтацію. Значна частина ініціатив реалізується у форматі грантових програм, що дозволяє залучати додаткові фінансові ресурси та підвищувати ефективність використання бюджетних коштів. Зокрема, у межах практики здійснювалася робота над проєктом «Rukh: Safe AI Lab», який передбачає створення навчальної лабораторії для роботи з технологіями штучного інтелекту та формування навичок цифрової безпеки серед молоді.

Важливим аспектом функціонування установи є її активна взаємодія з різними суб'єктами публічного управління та громадянського суспільства. Центр співпрацює з органами місцевого самоврядування, освітніми

установами, громадськими організаціями та міжнародними партнерами, що забезпечує розширення можливостей для реалізації спільних проєктів та залучення інвестицій. Така мережа партнерств сприяє підвищенню ефективності управління та створює додаткові передумови для розвитку громади.

Крім того, слід відзначити високий рівень організації управлінських процесів у Центрі. Управління здійснюється на основі поєднання стратегічного планування та гнучкого оперативного управління, що дозволяє швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища. У процесі практики було встановлено, що значна увага приділяється плануванню діяльності, координації роботи команди та контролю за виконанням поставлених завдань.

Особливу роль у діяльності Центру відіграє інформаційно-комунікаційна складова. Активне використання цифрових інструментів, соціальних мереж та онлайн-платформ забезпечує ефективну взаємодію з цільовою аудиторією, сприяє популяризації молодіжних ініціатив та формує позитивний імідж установи. Це, у свою чергу, позитивно впливає на загальну інвестиційну привабливість громади, оскільки створює відкритий та прозорий інформаційний простір.

Таким чином, Івано-Франківська територіальна громада характеризується наявністю значного потенціалу для залучення інвестицій, який базується на розвитку людського капіталу, активній проєктній діяльності та ефективному публічному управлінні. Комунальна установа «Івано-Франківський молодіжний центр «Рух»» виступає важливим інституційним елементом цієї системи, забезпечуючи розвиток молодіжного середовища, реалізацію інноваційних проєктів та формування сприятливого інвестиційного клімату в громаді.

З метою більш глибокого аналізу інвестиційної привабливості Івано-Франківської територіальної громади доцільно систематизувати її ключові характеристики за основними напрямками розвитку. Такий підхід дозволяє не

лише описати стан громади, але й оцінити її сильні та слабкі сторони з точки зору потенційного інвестора.

У процесі дослідження встановлено, що громада має збалансовану структуру розвитку, яка поєднує економічний потенціал, соціальну активність та ефективне управління. Водночас існують і певні обмеження, які можуть впливати на рівень інвестиційної привабливості. Основні характеристики Івано-Франківської територіальної громади систематизовано у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Аналіз ключових характеристик Івано-Франківської
територіальної громади**

Напрямок аналізу	Сильні сторони	Слабкі сторони
Економічний розвиток	Розвинений малий і середній бізнес; активна підприємницька діяльність; диверсифікована економіка	Обмежена частка великого промислового виробництва
Інфраструктура	Наявність транспортної та соціальної інфраструктури; розвиток міського середовища	Потреба модернізації окремих об'єктів інфраструктури
Людський капітал	Високий рівень освіченості населення; активна молодь	Відтік молоді за кордон або в більші міста
Управління	Ефективна діяльність органів місцевого самоврядування; впровадження проєктного підходу	Обмежені фінансові ресурси бюджету
Інвестиційна активність	Участь у грантових програмах; реалізація інноваційних проєктів	Недостатній рівень залучення великих інвесторів

*Джерело: авторська розробка

Дані табл. 2.1 свідчать про те, що Івано-Франківська територіальна громада має достатньо високий рівень інвестиційного потенціалу, однак його реалізація потребує подальшого вдосконалення. Зокрема, сильними сторонами громади є активний розвиток малого та середнього бізнесу, що формує основу економічної стабільності, а також високий рівень соціальної активності населення, особливо молоді.

Особливу роль у цьому процесі відіграє діяльність Комунальної установи «Івано-Франківський молодіжний центр «Рух»», яка сприяє розвитку людського капіталу, формуванню підприємницьких навичок та реалізації інноваційних ініціатив. Завдяки проєктній діяльності Центр виступає важливим інструментом залучення додаткових ресурсів та підвищення інвестиційної активності в громаді.

Разом з тим, серед основних проблем слід виділити обмеженість фінансових ресурсів місцевого бюджету, що знижує можливості реалізації масштабних інвестиційних проєктів. Крім того, актуальною залишається проблема відтоку молоді, яка може негативно впливати на довгостроковий розвиток громади та її інвестиційну привабливість.

У процесі проходження практики було також встановлено, що важливим напрямом підвищення інвестиційної привабливості є розвиток проєктної діяльності та залучення грантового фінансування. Перспективним напрямом активізації проєктної діяльності є використання державних і міжнародних цифрових платформ та програм підтримки, зокрема Державного фонду регіонального розвитку, екосистеми DREAM і програми Horizon Europe, які можуть бути використані для підготовки, супроводу та фінансування інфраструктурних і відновлювальних проєктів громади [10; 57; 61]. Зокрема, участь у підготовці проєкту «Rukh: Safe AI Lab» підтвердила, що громада має потенціал для реалізації інноваційних ініціатив та співпраці з міжнародними партнерами.

Таким чином, проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що Івано-Франківська територіальна громада має сприятливі умови для розвитку

інвестиційної діяльності, однак потребує подальшого вдосконалення інфраструктури, розширення фінансових можливостей та активізації роботи із залучення інвесторів. Використання комплексного підходу до управління розвитком території та активна діяльність таких установ, як молодіжний центр, створюють передумови для підвищення її інвестиційної привабливості.

З метою поглиблення аналітичної складової дослідження доцільно застосувати інструменти стратегічного аналізу, зокрема SWOT-аналіз (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats), який дозволяє комплексно оцінити внутрішні та зовнішні фактори розвитку Івано-Франківської територіальної громади. Такий підхід широко використовується у публічному управлінні для визначення перспектив розвитку територій та формування ефективної інвестиційної політики. Результати SWOT-аналізу інвестиційної привабливості Івано-Франківської територіальної громади наведено у табл. 2.2.

SWOT-аналіз, наведений у табл. 2.2, дозволяє зробити висновок, що Івано-Франківська територіальна громада має значний потенціал для підвищення інвестиційної привабливості, який базується на вигідному географічному положенні, активному розвитку підприємництва та високому рівні соціальної активності населення. Водночас існує низка факторів, що стримують розвиток, зокрема обмежені фінансові можливості та недостатній рівень залучення великих інвесторів.

У цьому контексті важливу роль відіграє діяльність Комунальної установи «Івано-Франківський молодіжний центр «Рух»», яка сприяє використанню можливостей, пов'язаних із залученням грантового фінансування та розвитком інноваційних ініціатив. Центр виступає своєрідним каталізатором розвитку молодіжного середовища, що позитивно впливає на формування інвестиційного потенціалу громади.

Таблиця 2.2

**SWOT-аналіз інвестиційної привабливості Івано-Франківської
територіальної громади**

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Вигідне географічне розташування	Обмеженість фінансових ресурсів
Активний розвиток малого і середнього бізнесу	Недостатній рівень залучення великих інвесторів
Розвинена соціальна та освітня інфраструктура	Зношеність окремих інфраструктурних об'єктів
Високий рівень громадської та молодіжної активності	Відтік кваліфікованих кадрів
Наявність досвіду реалізації грантових проєктів	Обмежена інвестиційна промоція на міжнародному рівні
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
Залучення міжнародних грантів та інвестицій	Нестабільна економічна ситуація в країні
Розвиток цифрових технологій та інновацій	Воєнні ризики та безпекові виклики
Розширення партнерських відносин	Конкуренція з іншими громадами
Розвиток туристичного потенціалу регіону	Міграція населення
Участь у державних та міжнародних програмах	Залежність від зовнішнього фінансування

*Джерело: авторська розробка

Значну увагу слід приділити також можливостям, які відкриваються перед громадою у зв'язку з розвитком цифрових технологій та інтеграцією у міжнародний простір. Активна участь у міжнародних проєктах, розвиток цифрових сервісів та впровадження інноваційних рішень створюють передумови для підвищення конкурентоспроможності території.

Водночас наявність загроз, пов'язаних із зовнішнім середовищем, зокрема економічною нестабільністю та безпековими ризиками, вимагає від органів місцевого самоврядування гнучкості у прийнятті управлінських рішень та здатності адаптуватися до змін. У цьому контексті важливим є формування стійкої моделі розвитку громади, яка базується на диверсифікації джерел фінансування та розвитку внутрішнього потенціалу.

Таким чином, застосування SWOT-аналізу дозволило систематизувати ключові фактори, що впливають на інвестиційну привабливість Івано-Франківської територіальної громади, та визначити основні напрями її подальшого розвитку. Отримані результати можуть бути використані для формування ефективної інвестиційної політики та розробки практичних рекомендацій щодо підвищення інвестиційної привабливості громади.

2.2. Аналіз фінансового забезпечення та інвестиційної діяльності Івано-Франківської територіальної громади

Фінансове забезпечення територіальної громади є базовою передумовою її соціально-економічного розвитку та визначальним чинником формування інвестиційної привабливості. Саме рівень фінансової спроможності громади визначає її можливості щодо реалізації інфраструктурних проєктів, підтримки підприємництва та залучення інвестиційних ресурсів. У цьому контексті аналіз фінансового забезпечення Івано-Франківської територіальної громади дозволяє оцінити її потенціал як об'єкта інвестування та визначити ключові напрями підвищення ефективності використання ресурсів.

Фінансова система громади формується за рахунок власних доходів місцевого бюджету, трансфертів з державного бюджету, а також інших джерел, зокрема грантового фінансування та позабюджетних надходжень. Основну частку доходів складають податкові надходження, серед яких домінує податок на доходи фізичних осіб, що є ключовим джерелом наповнення бюджету. Це свідчить про значну залежність фінансового стану

громади від рівня зайнятості населення та розвитку підприємницької діяльності.

Важливою характеристикою фінансового забезпечення є структура видатків місцевого бюджету, яка відображає пріоритети розвитку громади. Значна частина бюджетних коштів спрямовується на фінансування соціальної сфери, зокрема освіти, охорони здоров'я, культури та соціального захисту населення. Водночас поступово зростає частка видатків на розвиток інфраструктури та реалізацію інвестиційних проєктів, що свідчить про орієнтацію громади на довгостроковий розвиток.

Особливого значення набуває аналіз капітальних видатків, які безпосередньо пов'язані з інвестиційною діяльністю. Саме ці видатки спрямовуються на будівництво, реконструкцію та модернізацію об'єктів інфраструктури, що створює передумови для залучення інвестицій та підвищення якості життя населення. Наявність стабільного рівня капітальних інвестицій свідчить про активну позицію органів місцевого самоврядування у розвитку території.

У процесі проходження практики було встановлено, що поряд із бюджетними ресурсами важливу роль у фінансовому забезпеченні розвитку громади відіграють альтернативні джерела фінансування, зокрема грантові програми та проєктна діяльність. Діяльність Комунальної установи «Івано-Франківський молодіжний центр «Рух»» є прикладом ефективного залучення позабюджетних ресурсів, що дозволяє реалізовувати інноваційні проєкти та розширювати можливості розвитку громади.

Крім того, важливим аспектом є інвестиційна активність громади, яка проявляється у реалізації інфраструктурних проєктів, розвитку підприємницького середовища та залученні внутрішніх і зовнішніх інвесторів. У цьому контексті слід відзначити, що Івано-Франківська територіальна громада характеризується відносно високим рівнем проєктної активності, що позитивно впливає на її інвестиційний імідж.

Таким чином, фінансове забезпечення Івано-Франківської територіальної громади має комплексний характер та формується за рахунок різних джерел. Аналіз його структури свідчить про наявність потенціалу для розвитку інвестиційної діяльності, однак ефективність його використання потребує подальшого вдосконалення. У подальшому доцільно здійснити більш детальний аналіз показників доходів і видатків бюджету, а також оцінити ефективність реалізації інвестиційних проєктів на території громади.

Поглиблений аналіз фінансового забезпечення громади доцільно здійснювати з урахуванням фактичних результатів діяльності установ, що функціонують у її структурі, зокрема в межах проходження виробничої практики. У період з 02 лютого по 13 березня 2026 року було досліджено діяльність Комунальної установи «Івано-Франківський молодіжний центр «Рух»», що дозволило отримати практичні дані щодо механізмів фінансування та реалізації інвестиційних ініціатив.

Аналізуючи організацію фінансового забезпечення Центру, встановлено, що його діяльність здійснюється на основі поєднання бюджетного фінансування та позабюджетних надходжень. При цьому бюджетні кошти спрямовуються переважно на забезпечення поточної діяльності установи, зокрема оплату праці персоналу, організацію заходів та утримання матеріально-технічної бази. Водночас розвиткові проєкти фінансуються за рахунок залучення додаткових ресурсів, зокрема грантового фінансування.

У процесі практики було встановлено, що значна увага приділяється проєктній діяльності як одному з ключових інструментів залучення інвестицій. Зокрема, було розроблено концепцію освітнього проєкту, спрямованого на протидію дезінформації у сфері штучного інтелекту, визначено цільові аудиторії, сформовано структуру навчальної програми, а також розроблено детальний план реалізації. Важливим етапом стало формування бюджету проєкту, що передбачало розрахунок необхідних

фінансових ресурсів та їх обґрунтування для подання заявки на грантове фінансування.

Крім того, у межах практики здійснювався аналіз технічного забезпечення проєкту, визначення необхідних ресурсів, а також планування залучення експертів та учасників. Це дозволило сформулювати комплексне бачення фінансових потреб проєкту та оцінити його потенційну ефективність. Важливим результатом стало визначення показників ефективності (KPI), які дозволяють оцінити результативність реалізації інвестиційної ініціативи та її вплив на розвиток громади.

Загалом, у межах практики було виконано понад 20 видів робіт, пов'язаних із аналізом діяльності установи, розробкою проєктної документації та участю у реалізації молодіжних заходів. Така інтенсивність практичної діяльності свідчить про високий рівень організації роботи Центру та його орієнтацію на активне залучення ресурсів.

Отримані результати дозволяють зробити висновок, що інвестиційна діяльність громади значною мірою базується на використанні проєктного підходу та залученні грантового фінансування. Це є ефективним механізмом у сучасних умовах обмеженості бюджетних ресурсів, однак водночас вимагає високого рівня підготовки кадрів та ефективної організації управлінських процесів.

Таким чином, аналіз фінансового забезпечення та інвестиційної діяльності Івано-Франківської територіальної громади свідчить про наявність дієвих механізмів залучення ресурсів, серед яких ключове місце займає проєктна діяльність. Водночас подальший розвиток громади потребує розширення джерел фінансування, підвищення ефективності використання бюджетних коштів та активізації роботи із залучення інвесторів.

Подальший аналіз фінансового забезпечення та інвестиційної діяльності громади доцільно здійснювати з позиції ефективності використання ресурсів та результативності реалізованих проєктів. У цьому контексті важливим є

оцінювання не лише обсягів фінансування, але й досягнутих результатів, що дозволяє визначити рівень ефективності управлінських рішень.

У ході проходження практики встановлено, що діяльність Комунальної установи «Івано-Франківський молодіжний центр «Рух»» характеризується чіткою орієнтацією на результат. Зокрема, кожен проєкт супроводжується визначенням конкретних показників ефективності, які дозволяють оцінити його вплив на цільову аудиторію та загальний розвиток громади. Це свідчить про використання сучасних підходів до управління, що відповідають вимогам ефективного публічного адміністрування.

Важливим елементом інвестиційної діяльності є планування бюджету проєктів, яке передбачає деталізацію витрат за основними напрямками, обґрунтування необхідності фінансування та визначення джерел покриття витрат. У межах практики було здійснено розробку бюджету освітнього проєкту, що включало витрати на організацію заходів, залучення експертів, інформаційне забезпечення та технічні ресурси. Такий підхід дозволяє забезпечити прозорість фінансових процесів та підвищити довіру з боку потенційних донорів.

З метою узагальнення отриманих результатів структуру основних напрямів фінансового забезпечення та інвестиційної діяльності установи представлено у табл. 2.3.

Представлені дані свідчать про те, що фінансова діяльність установи має диверсифікований характер, що є позитивним фактором з точки зору забезпечення стабільності її функціонування. Поєднання бюджетного фінансування з альтернативними джерелами дозволяє зменшити залежність від одного джерела та підвищити гнучкість управління ресурсами.

Разом з тим, у процесі аналізу було виявлено певні проблемні аспекти. Зокрема, залежність від грантового фінансування створює ризики нестабільності реалізації проєктів у разі відсутності підтримки з боку донорів. Крім того, обмеженість фінансових ресурсів місцевого бюджету стримує можливості реалізації масштабних інвестиційних ініціатив.

Таблиця 2.3

Основні напрями фінансового забезпечення та інвестиційної діяльності

Напрямок діяльності	Джерела фінансування	Характеристика
Поточна діяльність	Місцевий бюджет	Забезпечення функціонування установи
Проектна діяльність	Грантове фінансування	Реалізація інноваційних ініціатив
Освітні програми	Комбіноване фінансування	Підвищення рівня знань та навичок молоді
Організація заходів	Бюджет + партнери	Проведення соціальних та молодіжних заходів
Інноваційні проекти	Гранти, партнери	Впровадження нових підходів та технологій

*Джерело: авторська розробка

Водночас слід відзначити, що активна проектна діяльність дозволяє частково компенсувати зазначені обмеження. Участь у грантових програмах, співпраця з партнерами та впровадження інноваційних підходів створюють додаткові можливості для розвитку громади та підвищення її інвестиційної привабливості.

Таким чином, аналіз фінансового забезпечення та інвестиційної діяльності Івано-Франківської територіальної громади свідчить про наявність ефективних механізмів управління ресурсами, які базуються на поєднанні бюджетного фінансування та проектної діяльності. Водночас подальше підвищення інвестиційної привабливості потребує диверсифікації джерел фінансування, підвищення ефективності використання ресурсів та активізації роботи із залучення інвестицій.

Для досягнення повноцінного аналітичного рівня дослідження доцільно оцінити ефективність використання фінансових ресурсів через призму їх впливу на інвестиційний розвиток громади. У цьому контексті важливим є визначення взаємозв'язку між обсягами фінансування, характером реалізованих проєктів та отриманими результатами.

У ході аналізу встановлено, що інвестиційна діяльність громади значною мірою орієнтована на реалізацію проєктів соціального та освітнього спрямування. Зокрема, у межах діяльності Комунальної установи «Івано-Франківський молодіжний центр «Рух»» реалізуються ініціативи, спрямовані на розвиток молодіжного середовища, підвищення цифрової грамотності та формування нових компетенцій. Така спрямованість інвестицій свідчить про орієнтацію громади на розвиток людського капіталу як ключового ресурсу довгострокового зростання.

Важливим показником ефективності фінансового забезпечення є ступінь залучення додаткових ресурсів у порівнянні з бюджетним фінансуванням. У процесі практики було встановлено, що значна частина проєктів реалізується за рахунок грантового фінансування, що дозволяє збільшити обсяг доступних ресурсів без додаткового навантаження на місцевий бюджет. Такий підхід є характерним для сучасних територіальних громад, які активно використовують можливості міжнародної технічної допомоги.

З метою більш наочного відображення результатів аналізу ключові показники ефективності фінансового забезпечення та інвестиційної діяльності узагальнено у табл. 2.4.

Представлені результати свідчать про те, що громада активно використовує проєктний підхід як інструмент залучення інвестицій, що є позитивним фактором її розвитку. Водночас рівень диверсифікації джерел фінансування можна охарактеризувати як середній, оскільки значна залежність від грантових ресурсів створює потенційні ризики нестабільності.

Таблиця 2.4

Оцінка ефективності фінансового забезпечення та інвестиційної діяльності

Показник	Характеристика
Джерела фінансування	Бюджетні кошти та грантові ресурси
Напрями використання коштів	Соціальні, освітні та інноваційні проекти
Рівень диверсифікації фінансування	Середній (наявність альтернативних джерел)
Проектна активність	Висока (реалізація багатьох ініціатив)
Ефективність використання ресурсів	Достатня (орієнтація на результат)

*Джерело: авторська розробка

Крім того, у процесі аналізу було встановлено, що ефективність інвестиційної діяльності значною мірою залежить від якості управлінських рішень, рівня підготовки проектної документації та здатності установи адаптуватися до вимог донорських організацій. Участь у підготовці та реалізації проектів дозволила на практиці оцінити складність та багатоступеневість процесу залучення фінансування, що включає етапи планування, обґрунтування, подання заявки та реалізації.

Водночас існують певні обмеження, які впливають на ефективність фінансового забезпечення. До них належать обмеженість бюджетних ресурсів, залежність від зовнішніх джерел фінансування, а також необхідність постійного підвищення кваліфікації кадрів у сфері проектного менеджменту. Ці фактори можуть стримувати розвиток інвестиційної діяльності та потребують відповідного управлінського реагування.

Таким чином, проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що Івано-Франківська територіальна громада має достатній рівень фінансового забезпечення для реалізації інвестиційних ініціатив, однак потребує

подальшого вдосконалення механізмів управління ресурсами. Підвищення ефективності інвестиційної діяльності можливе за рахунок розширення джерел фінансування, активізації роботи із залучення інвесторів та розвитку внутрішнього потенціалу громади.

Для підвищення аналітичної обґрунтованості дослідження доцільно залучити фактичні статистичні показники бюджету Івано-Франківської територіальної громади. Це дозволяє об'єктивно оцінити рівень фінансової спроможності та визначити можливості розвитку інвестиційної діяльності.

Згідно з офіційними даними, загальний обсяг бюджету Івано-Франківської територіальної громади на 2025 рік становить понад 5,07 млрд грн, при цьому доходи загального фонду складають близько 4,97 млрд грн, а спеціального фонду – понад 105 млн грн. Видатки бюджету перевищують доходи та становлять близько 5,18 млрд грн, що свідчить про наявність дефіциту та необхідність залучення додаткових ресурсів.

Важливою характеристикою фінансового забезпечення є структура доходів. Основну частину доходів формують податкові надходження, які становлять понад 4 млрд грн, що підтверджує залежність бюджету громади від рівня економічної активності населення та бізнесу. Крім того, значну частку займають державні трансферти та субвенції, обсяг яких перевищує 1 млрд грн, що свідчить про наявність міжбюджетної підтримки.

Аналіз видаткової частини бюджету дозволяє визначити пріоритети розвитку громади. Зокрема, у 2025 році найбільші обсяги фінансування спрямовано на:

1. освіту – понад 1,8 млрд грн;
2. розвиток інфраструктури та транспорту – близько 1,23 млрд грн;
3. соціальний захист – понад 338 млн грн;
4. охорону здоров'я – близько 124 млн грн.

Таке співвідношення видатків свідчить про соціально орієнтовану модель бюджету, що є характерною для територіальних громад, однак

водночас обмежує можливості для реалізації масштабних інвестиційних проєктів.

Інформаційну основу аналізу фінансового забезпечення та інвестиційної діяльності громади становлять офіційні відкриті дані, зокрема матеріали Державної служби статистики України, вебресурси Івано-Франківської міської ради та Івано-Франківської міської територіальної громади, а також державні портали відкритих даних і публічних фінансів [9; 14; 15; 17; 18; 33; 64].

З метою узагальнення основних фінансових показників їх представлено у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Основні показники бюджету Івано-Франківської територіальної громади (2025 рік)

Показник	Значення
Загальний обсяг доходів	≈ 5,07 млрд грн
Доходи загального фонду	≈ 4,97 млрд грн
Доходи спеціального фонду	≈ 105 млн грн
Загальний обсяг видатків	≈ 5,18 млрд грн
Податкові надходження	понад 4 млрд грн
Державні трансферти та субвенції	понад 1 млрд грн

*Джерело: авторська розробка

Використання методів економічного та фінансового аналізу дозволяє оцінити динаміку бюджетних показників, структуру доходів і видатків, а також визначити резерви підвищення ефективності використання фінансових ресурсів громади [44; 45].

Окремої уваги заслуговує динаміка виконання бюджету. Так, за 9 місяців 2025 року надходження до бюджету громади склали понад 4,06 млрд грн, тоді як видатки – близько 3,97 млрд грн, що свідчить про відносно стабільне виконання бюджетних показників. Це підтверджує здатність

громади ефективно управляти фінансовими потоками навіть в умовах нестабільності.

Разом з тим, слід зазначити, що значна частина видатків спрямовується на так звані «захищені статті», що обмежує гнучкість бюджету та знижує можливості інвестування у розвиток. У таких умовах особливого значення набуває залучення позабюджетних ресурсів, що підтверджується результатами практики на базі молодіжного центру.

Таким чином, проведений аналіз свідчить, що Івано-Франківська територіальна громада має достатньо високий рівень фінансової спроможності, що створює передумови для розвитку інвестиційної діяльності. Водночас існує потреба у підвищенні ефективності використання бюджетних коштів, диверсифікації джерел фінансування та збільшенні частки інвестиційних видатків.

Для більш наочного відображення структури фінансового забезпечення Івано-Франківської територіальної громади доцільно проаналізувати розподіл видатків бюджету за основними напрямками. Це дозволяє оцінити пріоритети фінансування та визначити частку ресурсів, яка спрямовується на інвестиційний розвиток. Структуру видатків бюджету Івано-Франківської громади за основними напрямками подано у табл. 2.6.

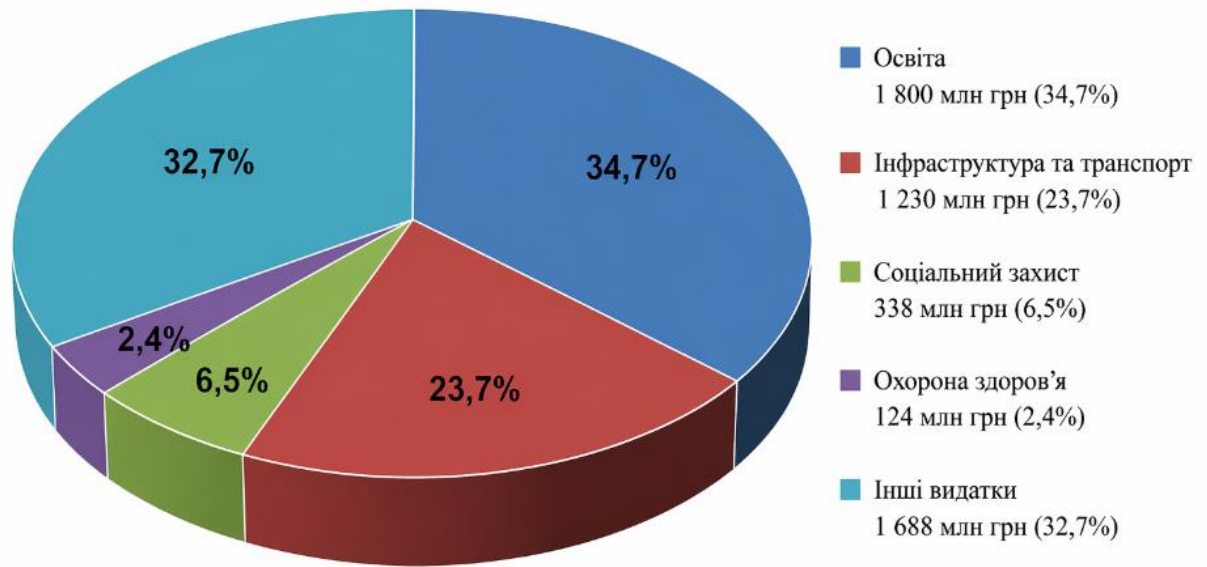
Таблиця 2.6

**Структура видатків бюджету Івано-Франківської громади
(2025 рік)**

Напрямок фінансування	Обсяг, млн грн	Частка, %
Освіта	1800	34,7%
Інфраструктура та транспорт	1230	23,7%
Соціальний захист	338	6,5%
Охорона здоров'я	124	2,4%
Інші видатки	1688	32,7%
Разом	5180	100%

*Джерело: авторська розробка

На основі даних табл. 2.6 структуру видатків бюджету Івано-Франківської територіальної громади умовно представлено на рис. 2.1.

Джерело: сформовано автором на основі відкритих даних

Рисунок 2.1 – Структура видатків бюджету Івано-Франківської територіальної громади

*Джерело: авторська розробка

Аналіз структури видатків свідчить, що найбільша частка фінансових ресурсів спрямовується на освітню сферу – майже 35%, що підтверджує соціальну орієнтацію бюджету. Значний обсяг фінансування інфраструктури (понад 23%) є позитивним фактором, оскільки саме цей напрям безпосередньо впливає на інвестиційну привабливість громади.

Водночас частка видатків, які можна прямо віднести до інвестиційної діяльності (інфраструктура, інноваційні проєкти, розвиток), залишається відносно обмеженою. Це свідчить про те, що бюджет громади значною мірою орієнтований на забезпечення поточних потреб, а не на довгостроковий розвиток.

У цьому контексті особливого значення набуває діяльність установ, які забезпечують залучення альтернативних фінансових ресурсів. Зокрема, у межах практики було встановлено, що Комунальна установа «Івано-

Франківський молодіжний центр «Рух»» активно використовує проєктний підхід та грантові механізми фінансування. Це дозволяє компенсувати обмеженість бюджетних ресурсів та сприяти реалізації інноваційних ініціатив.

Крім того, важливим показником є співвідношення доходів і видатків бюджету. Як було встановлено раніше, видатки перевищують доходи, що свідчить про дефіцит бюджету. Така ситуація є характерною для більшості територіальних громад і потребує залучення додаткових джерел фінансування, зокрема інвестицій.

З метою узагальнення результатів доцільно виділити ключові тенденції фінансового забезпечення громади:

- високий рівень соціальної спрямованості бюджету;
- наявність інвестиційних видатків, але їх недостатня частка;
- залежність від податкових надходжень та державних трансфертів;
- активне використання грантового фінансування як альтернативного джерела ресурсів;
- необхідність підвищення ефективності бюджетної політики.

Таким чином, аналіз структури фінансового забезпечення Івано-Франківської територіальної громади дозволяє зробити висновок, що вона має достатній фінансовий потенціал для розвитку, однак потребує переорієнтації частини ресурсів на інвестиційні цілі. Важливим напрямом підвищення інвестиційної привабливості є збільшення частки капітальних видатків, активізація залучення інвесторів та розвиток партнерських механізмів фінансування.

2.3. Оцінка рівня інвестиційної привабливості та ключових проблем розвитку Івано-Франківської територіальної громади

Оцінка рівня інвестиційної привабливості територіальної громади є важливим етапом аналітичного дослідження, оскільки дозволяє визначити реальний стан розвитку території, її конкурентні переваги, а також виявити

проблемні аспекти, що стримують залучення інвестицій. У межах даного підрозділу оцінювання здійснюється на основі узагальнення результатів аналізу фінансового забезпечення, інституційного розвитку та практичної діяльності установ громади.

Івано-Франківська територіальна громада характеризується середньо-високим рівнем інвестиційної привабливості, що зумовлено наявністю сприятливих передумов для розвитку інвестиційної діяльності. До таких передумов належать вигідне географічне розташування, активний розвиток малого та середнього бізнесу, достатній рівень інфраструктурного забезпечення та високий рівень соціальної активності населення. Особливе значення має розвиток людського капіталу, який виступає одним із ключових ресурсів сучасної економіки.

Важливим фактором, що позитивно впливає на інвестиційну привабливість громади, є ефективна діяльність органів місцевого самоврядування та їх орієнтація на впровадження сучасних управлінських підходів. У процесі дослідження встановлено, що в громаді активно використовується проєктний підхід до управління, що дозволяє залучати додаткові фінансові ресурси та реалізовувати інноваційні ініціативи. Зокрема, діяльність Комунальної установи «Івано-Франківський молодіжний центр «Рух»» підтверджує наявність ефективних механізмів залучення грантового фінансування та розвитку молодіжного середовища.

Разом з тим, оцінка інвестиційної привабливості передбачає не лише визначення сильних сторін, але й виявлення проблемних аспектів, які обмежують розвиток громади. Однією з ключових проблем є обмеженість фінансових ресурсів місцевого бюджету, що знижує можливості реалізації масштабних інвестиційних проєктів. Як було встановлено у попередньому підрозділі, значна частина бюджетних коштів спрямовується на фінансування соціальної сфери, що обмежує частку інвестиційних видатків.

Ще одним важливим проблемним аспектом є залежність інвестиційної діяльності від зовнішніх джерел фінансування, зокрема грантових програм.

Хоча це дозволяє залучати додаткові ресурси, така залежність створює ризики нестабільності фінансування у довгостроковій перспективі. Крім того, конкуренція за грантові ресурси є досить високою, що вимагає від громади постійного підвищення якості проєктної діяльності.

Не менш важливою проблемою є недостатній рівень залучення великих інвесторів, що обмежує можливості розвитку промислового сектору та створення нових робочих місць. Незважаючи на активний розвиток малого та середнього бізнесу, відсутність значних інвестиційних проєктів у виробничій сфері стримує економічне зростання громади.

Таким чином, проведена оцінка дозволяє зробити висновок, що Івано-Франківська територіальна громада має достатній потенціал для розвитку інвестиційної діяльності, однак його реалізація потребує подолання низки проблемних аспектів. У подальшому доцільно більш детально проаналізувати ці проблеми та визначити їх вплив на загальний рівень інвестиційної привабливості громади.

Для більш об'єктивної оцінки рівня інвестиційної привабливості Івано-Франківської територіальної громади доцільно узагальнити ключові показники її розвитку та здійснити їх якісну інтерпретацію. У цьому контексті важливим є поєднання результатів фінансового аналізу, оцінки інституційного середовища та практичного досвіду функціонування окремих установ громади.

На основі проведеного дослідження можна виділити основні критерії оцінки інвестиційної привабливості громади, до яких належать: рівень фінансової спроможності, розвиток інфраструктури, ефективність управління, інвестиційна активність та якість людського капіталу. Кожен із зазначених критеріїв має свій вплив на прийняття інвестиційних рішень та визначає загальний рівень конкурентоспроможності території.

З метою систематизації отриманих результатів узагальнену оцінку інвестиційної привабливості громади за ключовими критеріями представлено у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

**Оцінка рівня інвестиційної привабливості Івано-Франківської
територіальної громади**

Критерій	Рівень оцінки	Характеристика
Фінансова спроможність	Середній–високий	Значний обсяг бюджету, але обмежені інвестиційні ресурси
Інфраструктурний розвиток	Середній	Наявна база, потребує модернізації
Ефективність управління	Високий	Активне впровадження проєктного підходу
Інвестиційна активність	Середній	Розвиток грантових проєктів, але обмежене залучення інвесторів
Людський капітал	Високий	Активна молодь, високий освітній рівень

*Джерело: авторська розробка

Як видно з наведених даних, найбільш сильними сторонами громади є ефективність управління та якість людського капіталу. Це підтверджується результатами практики, у межах якої було встановлено, що Комунальна установа «Івано-Франківський молодіжний центр «Рух»» активно реалізує проєкти, спрямовані на розвиток молоді, підвищення рівня цифрової грамотності та формування сучасних компетенцій. Така діяльність сприяє формуванню інноваційного середовища та підвищує привабливість громади для інвесторів.

Водночас результати оцінки свідчать про наявність низки проблем, які стримують розвиток інвестиційної діяльності. Однією з ключових є недостатній рівень інвестиційної активності, що проявляється у низькій частці великих інвестиційних проєктів. Це зумовлено як обмеженістю фінансових ресурсів, так і недостатнім рівнем промоції громади на інвестиційному ринку.

Ще одним проблемним аспектом є дисбаланс між поточними та капітальними видатками бюджету. Як було встановлено раніше, значна частина фінансових ресурсів спрямовується на соціальні потреби, що обмежує можливості інвестування у розвиток інфраструктури та реалізацію стратегічних проєктів.

Крім того, важливою проблемою є недостатній рівень координації між різними суб'єктами інвестиційної діяльності. Хоча громада активно співпрацює з партнерами, відсутність єдиного системного підходу до управління інвестиціями може знижувати ефективність реалізації проєктів.

Таким чином, проведена оцінка дозволяє зробити висновок, що Івано-Франківська територіальна громада має достатньо високий рівень інвестиційної привабливості, однак його реалізація стримується рядом внутрішніх та зовнішніх факторів. У наступній частині доцільно більш детально проаналізувати ключові проблеми розвитку громади та визначити можливі шляхи їх вирішення. Оцінка інвестиційної привабливості громади повинна враховувати не лише фінансові показники, а й ширший контекст регіонального розвитку, рівень прозорості управління, відкритість даних і довіру до місцевих інституцій [51; 62; 66].

Поглиблення оцінки інвестиційної привабливості потребує деталізації ключових проблем розвитку громади та визначення їх впливу на інвестиційний клімат. У цьому контексті доцільно здійснити структурований аналіз проблем за основними напрямками, що дозволяє більш чітко ідентифікувати фактори, які стримують інвестиційну активність.

У ході дослідження встановлено, що проблеми розвитку Івано-Франківської територіальної громади мають комплексний характер і охоплюють фінансову, економічну, інституційну та соціальну сфери. Вони взаємопов'язані між собою та потребують системного підходу до їх вирішення. Ключові проблеми розвитку Івано-Франківської територіальної громади та їх вплив на інвестиційну привабливість подано у табл. 2.8.

Аналіз наведених даних свідчить про те, що найбільш суттєвий вплив на інвестиційну привабливість громади мають фінансові та економічні проблеми. Обмеженість інвестиційних ресурсів у поєднанні з недостатнім розвитком виробничого сектору стримує залучення великих інвесторів, які орієнтуються на масштабні проєкти та стабільне економічне середовище.

Таблиця 2.8

Ключові проблеми розвитку Івано-Франківської територіальної громади

Напрямок	Проблема	Вплив на інвестиційну привабливість
Фінансовий	Обмеженість інвестиційних ресурсів	Зниження можливостей реалізації великих проєктів
Економічний	Недостатній розвиток промислового сектору	Низька зацікавленість великих інвесторів
Інфраструктурний	Зношеність окремих об'єктів	Підвищення витрат для інвесторів
Інституційний	Недостатня координація управлінських рішень	Зниження ефективності інвестиційної політики
Соціальний	Відтік молоді та кадрів	Зменшення трудового потенціалу

*Джерело: авторська розробка

Водночас важливим фактором є інфраструктурні обмеження, які проявляються у необхідності модернізації окремих об'єктів. Це може призводити до збільшення витрат на реалізацію інвестиційних проєктів, що знижує їх привабливість. У сучасних умовах інвестори приділяють значну увагу рівню інфраструктурного забезпечення, що робить цей фактор одним із ключових.

Інституційні проблеми також мають суттєвий вплив на рівень інвестиційної привабливості. Незважаючи на загалом високий рівень

управління, відсутність повної узгодженості між різними структурними підрозділами та суб'єктами управління може знижувати ефективність реалізації інвестиційної політики. У цьому контексті важливим є впровадження єдиного підходу до управління інвестиційними процесами.

Соціальні проблеми, зокрема відтік молоді, мають довгостроковий характер і можуть негативно впливати на розвиток громади у перспективі. Незважаючи на активну діяльність молодіжних установ, зокрема молодіжного центру «Рух», проблема збереження трудового потенціалу залишається актуальною. Це вимагає розробки додаткових заходів, спрямованих на створення умов для самореалізації молоді в межах громади.

Таким чином, проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що інвестиційна привабливість Івано-Франківської територіальної громади обмежується низкою системних проблем, які потребують комплексного вирішення. Їх подолання є необхідною умовою для підвищення рівня інвестиційної активності та забезпечення сталого розвитку території.

Для підвищення практичної цінності дослідження доцільно не лише ідентифікувати ключові проблеми розвитку громади, але й встановити причинно-наслідкові зв'язки між ними, а також визначити можливі напрями їх вирішення. Такий підхід дозволяє перейти від описового аналізу до формування обґрунтованих управлінських рішень.

У цьому контексті основні проблеми інвестиційного розвитку Івано-Франківської територіальної громади систематизовано через призму їх причин, наслідків та потенційних шляхів подолання у табл. 2.9.

Представлений аналіз свідчить про те, що більшість проблем мають системний характер та взаємопов'язані між собою. Зокрема, обмеженість фінансових ресурсів безпосередньо впливає на рівень розвитку інфраструктури, що, у свою чергу, знижує інвестиційну привабливість громади та обмежує можливості залучення великих інвесторів.

Особливу увагу слід приділити проблемі інвестиційної промоції території. Незважаючи на наявність значного потенціалу, громада недостатньо

активно позиціонує себе на інвестиційному ринку. Це знижує рівень її впізнаваності та обмежує можливості залучення зовнішніх інвесторів. У цьому контексті важливим є розвиток комунікаційної політики та створення інвестиційного бренду громади.

Таблиця 2.9

Взаємозв'язок проблем, наслідків та напрямів їх вирішення

Проблема	Причини	Наслідки	Напрями вирішення
Обмеженість інвестиційних ресурсів	Висока частка соціальних видатків, обмежений бюджет	Низький рівень капітальних інвестицій	Залучення приватних інвесторів, розвиток партнерств
Низький рівень залучення великих інвесторів	Недостатня інвестиційна промоція, відсутність великих проєктів	Уповільнення економічного розвитку	Розробка інвестиційних пропозицій, маркетинг території
Інфраструктурні обмеження	Недостатнє фінансування модернізації	Зростання витрат для бізнесу	Інвестування в інфраструктуру, залучення грантів
Відтік трудових ресурсів	Міграція, обмежені можливості працевлаштування	Зменшення економічного потенціалу	Розвиток підприємництва, підтримка молоді
Залежність від грантового фінансування	Обмежені власні ресурси	Нестабільність фінансування	Диверсифікація джерел фінансування

*Джерело: авторська розробка

Важливим аспектом є також підвищення ефективності використання людського капіталу. Як було встановлено у процесі практики, молодіжний центр «Рух» активно сприяє розвитку молоді, однак ці заходи потребують системної підтримки на рівні всієї громади. Формування сприятливих умов для самореалізації молоді є важливою передумовою збереження трудового потенціалу та підвищення інвестиційної привабливості.

Крім того, необхідно враховувати, що значна залежність від грантового фінансування, хоча і є позитивним фактором у короткостроковій перспективі, може створювати ризики нестабільності у майбутньому. Це зумовлює необхідність пошуку альтернативних джерел фінансування, зокрема залучення приватних інвестицій та розвитку місцевого бізнесу.

Таким чином, проведений аналіз дозволяє не лише визначити ключові проблеми розвитку Івано-Франківської територіальної громади, але й окреслити основні напрями їх вирішення. Комплексне впровадження запропонованих заходів сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості громади та забезпеченню її сталого розвитку.

З метою завершення комплексної оцінки інвестиційної привабливості Івано-Франківської територіальної громади доцільно узагальнити результати проведеного аналізу через визначення ключових ризиків та перспектив її подальшого розвитку. Такий підхід дозволяє не лише зафіксувати поточний стан, але й оцінити можливі сценарії розвитку громади у майбутньому.

У сучасних умовах інвестиційна діяльність територіальних громад значною мірою залежить від впливу зовнішніх факторів, серед яких особливе місце займають економічна нестабільність, безпекові виклики та загальний інвестиційний клімат у країні. Для Івано-Франківської територіальної громади ці фактори мають опосередкований, але відчутний вплив, що проявляється у зниженні інвестиційної активності та обережності потенційних інвесторів.

Важливим ризиком є також структурна особливість місцевої економіки, яка характеризується переважанням малого та середнього бізнесу при недостатньому розвитку великого виробництва. З одного боку, це забезпечує

гнучкість економічної системи, однак з іншого – обмежує можливості залучення значних обсягів інвестицій та реалізації масштабних проєктів.

Крім того, до ключових ризиків слід віднести:

- обмеженість власних фінансових ресурсів громади;
- залежність від державних трансфертів та грантового фінансування;
- недостатній рівень інвестиційної промоції території;
- міграційні процеси та відтік трудових ресурсів;
- інфраструктурні обмеження, що потребують модернізації.

Разом з тим, Івано-Франківська територіальна громада має значні перспективи підвищення своєї інвестиційної привабливості. До ключових напрямів розвитку можна віднести:

- активізацію інвестиційної діяльності через залучення приватного капіталу;
- розвиток інфраструктури та створення індустріальних майданчиків;
- посилення ролі проєктної діяльності та участі у міжнародних програмах;
- формування позитивного інвестиційного іміджу громади;
- розвиток людського капіталу та підтримку молодіжних ініціатив.

Особливу роль у реалізації зазначених напрямів відіграють інституції, які функціонують у межах громади. Як показали результати практики, Комунальна установа «Івано-Франківський молодіжний центр «Рух»» є ефективним інструментом реалізації інноваційних проєктів та розвитку людського потенціалу. Її діяльність сприяє формуванню сучасного інвестиційного середовища та підвищенню конкурентоспроможності громади.

Узагальнюючи результати аналізу, можна зробити висновок, що Івано-Франківська територіальна громада має достатній потенціал для підвищення рівня інвестиційної привабливості, однак реалізація цього потенціалу потребує системного підходу до вирішення наявних проблем. Важливим є забезпечення балансу між соціальними та інвестиційними видатками, розвиток інфраструктури, а також активізація роботи із залучення інвесторів.

Таким чином, проведена оцінка дозволяє визначити як сильні сторони громади, так і основні проблеми її розвитку, що створює підґрунтя для розробки практичних рекомендацій щодо підвищення інвестиційної привабливості, які будуть представлені у наступному розділі роботи.

Висновки до розділу 2

У другому розділі дипломної роботи було здійснено комплексний аналіз інвестиційної привабливості Івано-Франківської територіальної громади на основі оцінки її соціально-економічних характеристик, фінансового забезпечення та практичної діяльності організації-базис дослідження.

У процесі дослідження встановлено, що Івано-Франківська територіальна громада має вигідне географічне розташування, розвинену інфраструктуру, активне підприємницьке середовище та значний людський потенціал. Важливим чинником її розвитку є високий рівень соціальної активності населення, зокрема молоді, що створює передумови для формування інноваційного середовища та залучення інвестицій.

Аналіз фінансового забезпечення громади показав, що її бюджет характеризується значним обсягом доходів, основну частину яких складають податкові надходження. Водночас встановлено, що структура видатків має переважно соціальну спрямованість, що обмежує можливості фінансування інвестиційних проєктів. Незважаючи на це, громада активно використовує альтернативні джерела фінансування, зокрема грантові програми та проєктну діяльність, що дозволяє частково компенсувати обмеженість бюджетних ресурсів.

У ході практичного дослідження діяльності Комунальної установи «Івано-Франківський молодіжний центр «Рух»» було встановлено, що вона є важливим інституційним елементом розвитку громади. Центр активно реалізує проєктні ініціативи, залучає позабюджетні ресурси та сприяє

розвитку людського капіталу, що позитивно впливає на інвестиційну привабливість території.

Оцінка рівня інвестиційної привабливості громади показала, що вона знаходиться на середньо-високому рівні. До основних переваг належать ефективне управління, розвиток малого та середнього бізнесу, активна проєктна діяльність та високий рівень освіченості населення. Водночас виявлено низку проблем, які стримують розвиток інвестиційної діяльності.

До ключових проблем належать обмеженість фінансових ресурсів, недостатній рівень залучення великих інвесторів, інфраструктурні обмеження, залежність від грантового фінансування, а також відтік трудових ресурсів. Встановлено, що ці проблеми мають системний характер та взаємопов'язані між собою, що потребує комплексного підходу до їх вирішення.

У результаті проведеного аналізу також визначено основні ризики та перспективи розвитку громади. До ризиків віднесено економічну нестабільність, безпекові виклики, залежність від зовнішніх джерел фінансування та структурні особливості економіки. Водночас перспективи розвитку пов'язані з активізацією інвестиційної діяльності, розвитком інфраструктури, залученням приватного капіталу, а також підвищенням ефективності управління ресурсами.

Таким чином, результати аналізу свідчать про наявність значного потенціалу Івано-Франківської територіальної громади для підвищення інвестиційної привабливості. Водночас реалізація цього потенціалу потребує вдосконалення фінансової політики, розвитку інфраструктури, активізації роботи із залучення інвесторів та впровадження сучасних механізмів управління.

Отримані висновки створюють основу для розробки практичних рекомендацій щодо підвищення інвестиційної привабливості територіальної громади, які будуть представлені у третьому розділі дипломної роботи.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

3.1. Розвиток проєктної діяльності як інструмент залучення інвестицій

Важливим аспектом розвитку проєктної діяльності є формування відповідного інституційного середовища, яке включає наявність кваліфікованих кадрів, ефективної організаційної структури та налагоджених механізмів взаємодії між різними суб'єктами. Для територіальних громад особливого значення набуває створення спеціалізованих підрозділів або визначення відповідальних осіб, які займаються підготовкою та супроводом проєктів.

У процесі дослідження встановлено, що одним із ключових факторів успішної реалізації проєктної діяльності є наявність професійних компетенцій у сфері проєктного менеджменту. Це передбачає вміння формулювати ідеї, розробляти проєктні заявки, здійснювати бюджетування, планування ресурсів та оцінку ризиків. В умовах конкуренції за грантові ресурси якість підготовки проєктної документації є вирішальним чинником отримання фінансування.

Практичний досвід, отриманий під час проходження практики, підтверджує важливість зазначених аспектів. Зокрема, участь у розробці проєкту «Rukh: Safe AI Lab» продемонструвала, що успішне залучення фінансування потребує комплексного підходу, який включає аналіз проблеми, визначення цільової аудиторії, обґрунтування актуальності проєкту та розробку чіткого плану реалізації. Крім того, значну увагу необхідно приділяти формуванню бюджету проєкту та визначенню очікуваних результатів.

Важливим напрямом розвитку проєктної діяльності є також розширення партнерських відносин. Співпраця з громадськими організаціями, бізнесом,

освітніми установами та міжнародними партнерами дозволяє підвищити якість проєктів, розширити ресурсну базу та забезпечити більш ефективну їх реалізацію. Партнерський підхід сприяє також обміну досвідом та впровадженню кращих практик управління.

Крім того, доцільним є впровадження системи моніторингу та оцінки результативності проєктної діяльності. Це дозволяє визначити ефективність використання ресурсів, оцінити досягнуті результати та виявити можливості для вдосконалення управлінських процесів. Використання показників ефективності (KPI) сприяє підвищенню прозорості та підзвітності діяльності органів місцевого самоврядування.

Подальший розвиток проєктної діяльності в територіальних громадах потребує впровадження системного підходу до її організації. Зокрема, доцільним є створення єдиної моделі управління проєктною діяльністю, яка включає всі етапи життєвого циклу проєкту — від генерації ідеї до оцінки результатів. Такий підхід дозволяє підвищити ефективність реалізації проєктів та забезпечити раціональне використання ресурсів.

З метою підвищення інвестиційної привабливості Івано-Франківської територіальної громади доцільно впровадити комплекс заходів, спрямованих на розвиток проєктної діяльності. Зокрема, важливим є формування портфеля інвестиційних проєктів, який включатиме як короткострокові, так і стратегічні ініціативи. Наявність такого портфеля дозволяє систематизувати інвестиційні пропозиції та забезпечити їх готовність до реалізації у разі появи потенційних інвесторів.

Значну роль у розвитку проєктної діяльності відіграє також цифровізація управлінських процесів. Використання сучасних інформаційних систем для планування, моніторингу та оцінки проєктів дозволяє підвищити прозорість діяльності та забезпечити ефективну комунікацію між усіма учасниками процесу. Це є важливим фактором для інвесторів, які зацікавлені у відкритості та передбачуваності управлінських рішень.

Важливим напрямом є також підвищення рівня інвестиційної готовності проєктів. Це передбачає розробку якісної проєктної документації, проведення попередніх техніко-економічних обґрунтувань, оцінку ризиків та визначення джерел фінансування. Інвестори надають перевагу саме таким проєктам, які мають високий рівень підготовки та мінімізовані ризики реалізації.

Крім того, необхідно забезпечити інтеграцію проєктної діяльності у загальну стратегію розвитку громади. Проєкти повинні відповідати стратегічним цілям та пріоритетам розвитку, що дозволяє забезпечити їх узгодженість та ефективність. У цьому контексті важливим є поєднання стратегічного планування та проєктного підходу, що забезпечує комплексний розвиток території.

Таким чином, удосконалення проєктної діяльності є важливим напрямом підвищення інвестиційної привабливості територіальної громади. Впровадження системного підходу до управління проєктами, розвиток інституційної спроможності, цифровізація процесів та формування якісного портфеля проєктів створюють передумови для активного залучення інвестицій та забезпечення сталого розвитку громади.

3.2. Удосконалення комунікаційної та цифрової інфраструктури громади

У сучасних умовах цифровізації економіки та суспільства розвиток комунікаційної та цифрової інфраструктури виступає одним із ключових напрямів підвищення інвестиційної привабливості територіальних громад. Інвестори дедалі більше орієнтуються не лише на традиційні фактори, такі як ресурси чи географічне розташування, але й на рівень цифрового розвитку території, доступність інформації та ефективність комунікації з органами місцевого самоврядування.

Комунікаційна інфраструктура громади охоплює систему взаємодії між органами влади, бізнесом, громадськістю та потенційними інвесторами. Вона включає як традиційні канали комунікації, так і сучасні цифрові платформи,

які забезпечують швидкий обмін інформацією та підвищують рівень відкритості управлінських процесів. У цьому контексті важливим є формування ефективної комунікаційної політики, спрямованої на підвищення інвестиційної привабливості громади.

Одним із ключових елементів цифрової інфраструктури є наявність сучасних інформаційних систем та електронних сервісів, які забезпечують доступ до адміністративних послуг, інформації про діяльність органів місцевого самоврядування, а також інвестиційних можливостей громади. Розвиток електронного врядування дозволяє спростити процедури взаємодії між владою та бізнесом, зменшити адміністративні бар'єри та підвищити прозорість управління.

Для Івано-Франківської територіальної громади розвиток цифрової інфраструктури є важливим напрямом підвищення конкурентоспроможності. Як показали результати аналізу, громада вже використовує окремі цифрові інструменти, зокрема офіційні вебресурси, соціальні мережі та онлайн-платформи для комунікації з населенням. Водночас існує потреба у подальшому вдосконаленні цих інструментів, зокрема шляхом створення спеціалізованих інвестиційних порталів та інтеграції цифрових сервісів у єдину систему управління.

Особливу роль у розвитку комунікаційної інфраструктури відіграє формування позитивного інформаційного іміджу громади. Забезпечення відкритості інформації, регулярне інформування про реалізовані проєкти, інвестиційні можливості та досягнення громади сприяє підвищенню довіри з боку потенційних інвесторів. У цьому контексті важливим є використання сучасних інструментів цифрового маркетингу та брендингу території.

Таким чином, удосконалення комунікаційної та цифрової інфраструктури є важливим напрямом підвищення інвестиційної привабливості територіальної громади. Розвиток електронного врядування, впровадження сучасних цифрових сервісів та формування ефективної

комунікаційної політики створюють передумови для покращення взаємодії з інвесторами та забезпечення сталого розвитку громади.

Подальше вдосконалення комунікаційної та цифрової інфраструктури Івано-Франківської територіальної громади доцільно здійснювати на основі впровадження комплексного підходу, який передбачає інтеграцію інформаційних технологій у всі сфери публічного управління. Такий підхід дозволяє не лише підвищити ефективність управлінських процесів, але й створити сприятливі умови для залучення інвестицій.

Одним із ключових напрямів є створення єдиної цифрової платформи громади, яка об'єднуватиме всі основні сервіси, необхідні для взаємодії з громадянами, бізнесом та інвесторами. Така платформа може включати електронні адміністративні послуги, інформацію про інвестиційні об'єкти, базу даних земельних ділянок, можливості для участі у проєктах, а також інструменти зворотного зв'язку. Це значно підвищує рівень відкритості та зручності взаємодії, що є важливим фактором для інвесторів.

З метою узагальнення запропонованих напрямів удосконалення їх представлено у вигляді структурованої системи заходів у табл. 3.1.

Важливим елементом удосконалення цифрової інфраструктури є також розвиток системи відкритих даних. Надання доступу до актуальної інформації про діяльність органів місцевого самоврядування, бюджетні показники, інвестиційні можливості та інші важливі аспекти функціонування громади сприяє підвищенню рівня прозорості та довіри. Для інвесторів це є важливим фактором, оскільки дозволяє отримати об'єктивну інформацію для прийняття рішень.

Не менш важливим є розвиток цифрових компетенцій як працівників органів місцевого самоврядування, так і населення громади. Впровадження сучасних інформаційних технологій потребує відповідного рівня підготовки кадрів, що забезпечує ефективне використання цифрових інструментів та підвищує загальну якість управління.

Таблиця 3.1

**Напрями удосконалення комунікаційної та цифрової
інфраструктури громади**

Напрямок	Зміст заходу	Очікуваний результат
Цифровізація послуг	Впровадження електронних сервісів	Зменшення адміністративних бар'єрів
Інвестиційний портал	Створення онлайн-платформи для інвесторів	Підвищення інвестиційної привабливості
Комунікаційна політика	Активне інформування через цифрові канали	Формування позитивного іміджу
Відкриті дані	Публікація актуальної інформації	Підвищення прозорості
Зворотний зв'язок	Впровадження онлайн-комунікації	Підвищення довіри до влади

*Джерело: авторська розробка

Крім того, доцільним є використання сучасних інструментів цифрового маркетингу для просування громади на інвестиційному ринку. Це включає створення інвестиційного бренду, активну присутність у цифровому просторі, використання соціальних мереж, онлайн-платформ та спеціалізованих ресурсів. Такий підхід дозволяє підвищити впізнаваність громади та залучити потенційних інвесторів.

Таким чином, удосконалення комунікаційної та цифрової інфраструктури Івано-Франківської територіальної громади є важливим напрямом підвищення її інвестиційної привабливості. Реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню ефективності управління, покращенню взаємодії з інвесторами та забезпеченню сталого розвитку громади.

3.3. Практичні рекомендації щодо підвищення інвестиційної привабливості громади

На основі проведеного теоретичного та практичного аналізу інвестиційної привабливості Івано-Франківської територіальної громади доцільно сформулювати комплекс практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення її конкурентоспроможності та активізацію інвестиційної діяльності. Запропоновані рекомендації враховують виявлені проблеми та орієнтовані на використання наявного потенціалу громади.

Одним із ключових напрямів є удосконалення фінансової політики громади шляхом збільшення частки інвестиційних видатків у структурі бюджету. Це передбачає поступове переорієнтування бюджетних ресурсів з поточного споживання на розвиткові проєкти, що дозволить створити передумови для довгострокового економічного зростання. Водночас важливо забезпечити ефективне планування та контроль використання фінансових ресурсів.

Другим важливим напрямом є активізація роботи із залучення інвесторів. Для цього доцільно розробити інвестиційний паспорт громади, який міститиме актуальну інформацію про її потенціал, інвестиційні можливості, наявні ресурси та перспективні проєкти. Такий документ є важливим інструментом комунікації з потенційними інвесторами та сприяє підвищенню їх зацікавленості.

Особливу увагу слід приділити розвитку інфраструктури, яка є одним із ключових факторів інвестиційної привабливості. Це включає модернізацію транспортної, комунальної та цифрової інфраструктури, що дозволяє створити сприятливі умови для ведення бізнесу. Важливим є також створення індустріальних парків або спеціалізованих інвестиційних майданчиків, які можуть стати центрами залучення інвестицій.

Важливим напрямом є розвиток проєктної діяльності як інструменту залучення фінансових ресурсів. Рекомендується створення постійно діючого

проектного офісу або визначення відповідального підрозділу, який буде здійснювати розробку, супровід та реалізацію інвестиційних проєктів. Це дозволить систематизувати роботу у цьому напрямі та підвищити її ефективність.

Крім того, доцільним є вдосконалення комунікаційної політики громади. Це передбачає активне використання цифрових каналів комунікації, створення інвестиційного бренду та просування громади на національному та міжнародному рівнях. Формування позитивного іміджу є важливим фактором залучення інвесторів.

Не менш важливим є розвиток людського капіталу, зокрема через підтримку молодіжних ініціатив, розвиток освіти та створення умов для професійної реалізації населення. Як показали результати практики, діяльність молодіжного центру «Рух» має значний потенціал у цьому напрямі, однак потребує подальшого розвитку та інтеграції у загальну систему управління громадою.

Таким чином, реалізація запропонованих рекомендацій дозволить підвищити інвестиційну привабливість Івано-Франківської територіальної громади, забезпечити ефективне використання ресурсів та створити умови для сталого соціально-економічного розвитку. У наступній частині доцільно узагальнити запропоновані рекомендації та визначити механізми їх практичної реалізації.

З метою підвищення ефективності реалізації запропонованих рекомендацій доцільно сформував комплексний механізм управління інвестиційною привабливістю територіальної громади, який поєднуватиме організаційні, фінансові та інформаційні інструменти. Такий механізм повинен бути орієнтований на досягнення конкретних результатів та передбачати чітке визначення відповідальних суб'єктів, ресурсного забезпечення та строків реалізації.

Одним із ключових елементів такого механізму є створення системи координації інвестиційної діяльності на рівні громади. Доцільним є

запровадження інституту інвестиційного менеджера або відповідного підрозділу, який буде здійснювати супровід інвесторів, координувати реалізацію проєктів та забезпечувати взаємодію між органами влади, бізнесом і громадськістю. Це дозволить підвищити ефективність управління інвестиційними процесами та зменшити адміністративні бар'єри.

Важливим напрямом є також впровадження системи стимулювання інвестиційної діяльності. У межах повноважень органів місцевого самоврядування це може включати надання пільг, спрощення процедур, інформаційну підтримку інвесторів, а також сприяння у вирішенні організаційних питань. Створення сприятливого бізнес-клімату є одним із ключових факторів підвищення інвестиційної привабливості. Окремим інструментом залучення інвестицій може бути розвиток індустріальних парків, оскільки такий формат дозволяє концентрувати виробничу, інженерну та логістичну інфраструктуру для потенційних інвесторів [37].

З метою узагальнення запропонованих рекомендацій їх представлено у структурованому вигляді у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Практичні рекомендації щодо підвищення інвестиційної привабливості громади

Напрямок	Заходи	Очікуваний результат
Фінансовий	Збільшення інвестиційних видатків	Розвиток інфраструктури
Організаційний	Створення проєктного офісу	Підвищення ефективності управління
Інвестиційний	Розробка інвестпаспорта	Залучення інвесторів
Комунікаційний	Просування громади	Формування позитивного іміджу
Соціальний	Підтримка молоді	Збереження трудового потенціалу

*Джерело: авторська розробка

Окремої уваги потребує впровадження системи моніторингу та оцінки результатів реалізації інвестиційної політики. Це дозволить відстежувати ефективність прийнятих рішень, своєчасно виявляти проблеми та коригувати напрями розвитку. Використання показників ефективності (KPI) сприятиме підвищенню прозорості управління та відповідальності органів влади.

Крім того, важливим є забезпечення інтеграції запропонованих заходів у стратегічні документи розвитку громади. Це дозволить узгодити короткострокові та довгострокові цілі, забезпечити їх взаємозв'язок та підвищити ефективність управління розвитком території.

Таким чином, реалізація запропонованих практичних рекомендацій дозволить сформувати ефективну систему управління інвестиційною привабливістю Івано-Франківської територіальної громади. Комплексний підхід до вирішення наявних проблем, розвиток проєктної діяльності, удосконалення комунікаційної політики та підвищення ефективності використання ресурсів створюють передумови для активного залучення інвестицій та забезпечення сталого розвитку громади.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі дипломної роботи було обґрунтовано основні територіальної громади на основі результатів проведеного аналізу. Особливу увагу приділено розвитку проєктної діяльності, удосконаленню комунікаційної та цифрової інфраструктури, а також формуванню практичних рекомендацій щодо покращення інвестиційного середовища.

У процесі дослідження встановлено, що розвиток проєктної діяльності є одним із найбільш ефективних інструментів залучення інвестицій у громаду. Використання проєктного підходу дозволяє залучати додаткові фінансові ресурси, зокрема через грантові програми, забезпечує впровадження інноваційних рішень та підвищує ефективність управління розвитком території. Водночас ефективність проєктної діяльності залежить від рівня

підготовки кадрів, якості проєктної документації та налагодженості партнерських відносин.

Обґрунтовано, що удосконалення комунікаційної та цифрової інфраструктури є важливим напрямом підвищення інвестиційної привабливості громади. Впровадження електронного врядування, розвиток цифрових сервісів, створення інвестиційних порталів та забезпечення відкритості інформації сприяють зменшенню адміністративних бар'єрів, підвищенню прозорості управління та формуванню позитивного іміджу території.

У ході дослідження сформовано комплекс практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення інвестиційної привабливості громади. До основних з них належать удосконалення фінансової політики, активізація роботи із залучення інвесторів, розвиток інфраструктури, створення проєктного офісу, формування інвестиційного паспорта громади та впровадження ефективної комунікаційної політики. Запропоновано також створення системи координації інвестиційної діяльності та впровадження механізмів моніторингу її ефективності.

Встановлено, що важливу роль у реалізації запропонованих заходів відіграє розвиток людського капіталу та підтримка молодіжних ініціатив. Діяльність Комунальної установи «Івано-Франківський молодіжний центр «Рух»» підтверджує ефективність проєктного підходу та необхідність його подальшого розвитку як інструменту підвищення інвестиційної привабливості громади.

Таким чином, результати дослідження свідчать, що підвищення інвестиційної привабливості територіальної громади потребує комплексного підходу, який поєднує розвиток проєктної діяльності, цифровізацію управління, удосконалення фінансових механізмів та активізацію комунікаційної політики. Реалізація запропонованих напрямів сприятиме залученню інвестицій, підвищенню конкурентоспроможності громади та забезпеченню її сталого розвитку.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі було здійснено комплексне дослідження механізмів підвищення інвестиційної привабливості територіальної громади на прикладі Івано-Франківської територіальної громади. У процесі виконання роботи досягнуто поставленої мети та вирішено основні завдання дослідження.

У першому розділі розкрито теоретичні основи інвестиційної привабливості територіальних громад. Визначено сутність даного поняття як комплексної характеристики, що відображає рівень соціально-економічного розвитку території, її конкурентоспроможність та здатність залучати інвестиційні ресурси. Проаналізовано основні фактори формування інвестиційної привабливості, серед яких виділено економічні, фінансові, інституційні, соціальні та зовнішні чинники. Обґрунтовано, що ключову роль у підвищенні інвестиційної привабливості відіграють механізми управління на місцевому рівні, зокрема стратегічне планування, розвиток інфраструктури, проєктна діяльність та ефективна комунікаційна політика.

У другому розділі проведено аналіз інвестиційної привабливості Івано-Франківської територіальної громади. Встановлено, що громада має вигідне географічне розташування, розвинене підприємницьке середовище та значний людський потенціал. Аналіз фінансового забезпечення показав, що бюджет громади характеризується достатнім рівнем доходів, однак має соціально орієнтовану структуру видатків, що обмежує можливості фінансування інвестиційних проєктів. Визначено, що важливим джерелом залучення ресурсів є проєктна діяльність та грантове фінансування.

Оцінка інвестиційної привабливості громади показала, що вона перебуває на середньо-високому рівні. До основних переваг належать ефективне управління, активний розвиток малого та середнього бізнесу, високий рівень освіти населення та наявність інституцій, що забезпечують реалізацію проєктної діяльності. Водночас виявлено ряд проблем, які стримують інвестиційний розвиток, зокрема обмеженість фінансових

ресурсів, недостатній рівень залучення великих інвесторів, інфраструктурні обмеження, залежність від зовнішніх джерел фінансування та відтік трудових ресурсів.

У третьому розділі обґрунтовано напрями підвищення інвестиційної привабливості територіальної громади. Встановлено, що розвиток проєктної діяльності є ефективним інструментом залучення інвестицій, оскільки дозволяє отримувати додаткові ресурси та реалізовувати інноваційні ініціативи. Обґрунтовано необхідність удосконалення комунікаційної та цифрової інфраструктури шляхом впровадження електронного врядування, розвитку цифрових сервісів та формування позитивного інвестиційного іміджу громади.

Сформовано комплекс практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення інвестиційної привабливості Івано-Франківської територіальної громади. До них належать удосконалення фінансової політики, розвиток інфраструктури, створення проєктного офісу, активізація роботи із залучення інвесторів, формування інвестиційного паспорта громади, а також впровадження ефективної системи управління інвестиційною діяльністю.

Особливу увагу приділено ролі людського капіталу та молодіжних ініціатив у формуванні інвестиційного потенціалу. Діяльність Комунальної установи «Івано-Франківський молодіжний центр «Рух»» підтверджує важливість розвитку проєктної діяльності та залучення грантового фінансування як ефективного інструменту підвищення інвестиційної привабливості громади.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що підвищення інвестиційної привабливості територіальної громади є складним і багатогранним процесом, який потребує комплексного підходу та узгоджених дій органів місцевого самоврядування, бізнесу та громадськості. Реалізація запропонованих заходів дозволить підвищити рівень інвестиційної активності, забезпечити ефективне використання ресурсів та створити умови для сталого соціально-економічного розвитку громади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.Безпарточний М. Г., Безпарточна О. В., Ломоносов Д. А. Маркетинг територіальних громад: інструменти залучення міжнародних інвестицій. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 3 (50). С. 386–393. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-78>.
- 2.Бланк І. О. Інвестиційний менеджмент : підручки Київ : Ніка-Центр, 2019. 480 с.
- 3.Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 15.05.2026).
- 4.Василенко В. О. Стратегічне управління : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 396 с.
- 5.Васильченко С. М., Михайлишин Л. І. Аналіз якості інвестиційних паспортів територіальних громад Прикарпаття. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2022. Вип. 18, т. 2. С. 31–39. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/aprde/article/view/6075> (дата звернення: 15.05.2026).
- 6.Гелеверя Є. М., Сергієнко Ю. І. Інвестиційна привабливість регіонів як основа сталого розвитку країни. *Бізнес Інформ*. 2020. № 4. С. 111–117. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-111-117>.
- 7.Грант на власну справу : портал Дія. URL: <https://diia.gov.ua/services/grant-na-vlasnu-spravu> (дата звернення: 15.05.2026).
- 8.Демченко О. П. Фінансові інструменти розвитку територіальних громад. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 27. С. 48–54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-27-6>.
- 9.Державна служба статистики України : офіційний сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).

10. Державний фонд регіонального розвитку : *Міністерство розвитку громад та територій України*. URL: <https://mindev.gov.ua/diialnist/derzhavnyi-fond-rehionalnoho-rozvytku> (дата звернення: 15.05.2026).
11. Децентралізація в Україні : офіційний портал. URL: <https://decentralization.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).
12. Дикань В. Л. Економіка підприємства. Харків : УкрДАЗТ, 2017. 420 с.
13. Дія.Бізнес : національний проєкт із розвитку підприємництва та експорту. URL: <https://business.diia.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).
14. Єдиний вебпортал використання публічних коштів. URL: <https://spending.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).
15. Єдиний державний вебпортал відкритих даних. URL: <https://data.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).
16. єРобота : грантові програми для бізнесу. URL: <https://erobota.diia.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).
17. Івано-Франківська міська рада : офіційний сайт. URL: <https://www.mvk.if.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).
18. Івано-Франківська міська територіальна громада : офіційний сайт. URL: <https://www.mvk.if.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).
19. Інвестиційний паспорт Івано-Франківської області 2025. URL: <https://www.invest.if.gov.ua/offer/invest-passport> (дата звернення: 15.05.2026).
20. Ковальчук В. В. Регіональна економіка : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2019. 412 с.
21. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text> (дата звернення: 15.05.2026).
22. Крайник О., Федорчак О. Фінансування розвитку територіальних громад в умовах децентралізації. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми

теорії та практики. 2022. Т. 2, № 43. С. 118–125. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.43.2022.3558>.

23. Круш П. В. Інвестиційна діяльність : навч. посіб. Київ : Каравела, 2018. 384 с.

24. Мельник Л. Г. Економіка розвитку : Суми : Університетська книга, 2019. 450 с.

25. Міністерство економіки України : офіційний сайт. URL: <https://me.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).

26. Міністерство розвитку громад та територій України : офіційний сайт. URL: <https://mindev.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).

27. Міністерство фінансів України : офіційний сайт. URL: <https://mof.gov.ua/uk> (дата звернення: 15.05.2026).

28. Міністерство цифрової трансформації України : офіційний сайт. URL: <https://thedigital.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).

29. Національний інститут стратегічних досліджень : офіційний сайт. URL: <https://niss.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).

30. Перепелюкова О. В. Узагальнення світового досвіду щодо використання інструментів позиціонування територіальних громад. Бізнес Інформ. 2020. № 1. С. 36–41. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-1-36-41>.

31. Пивовар П. В., Тарасович Л. В., Присяжна Т. Т. Діджиталізація інвестиційної діяльності територіальних громад: концептуальні основи, механізм управління та стратегічні орієнтації. Київський економічний науковий журнал. 2023. № 1. С. 60–68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-1-8>.

32. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 15.05.2026).

33. Портал відкритих публічних фінансів Є-data. URL: <https://edata.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).

34. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> (дата звернення: 15.05.2026).

35. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-п#Text> (дата звернення: 15.05.2026).

36. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 15.05.2026).

37. Про індустріальні парки : Закон України від 21.06.2012 № 5018-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text> (дата звернення: 15.05.2026).

38. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/280/97-вр> (дата звернення: 15.05.2026).

39. Про публічно-приватне партнерство : Закон України; Перелік від 19.06.2025 № 4510-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4510-20> (дата звернення: 15.05.2026).

40. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр#Text> (дата звернення: 15.05.2026).

41. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада

України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text> (дата звернення: 15.05.2026).

42. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України від 08.09.2005 № 2850-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15#Text> (дата звернення: 15.05.2026).

43. Публічно-приватне партнерство : Міністерство економіки України. URL: <https://me.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).

44. Пушкар М. С. Фінанси підприємств : Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 560 с.

45. Савицька Г. В. Економічний аналіз. Київ : Знання, 2017. 654 с.

46. Стан інвестиційної діяльності в Україні : Міністерство економіки України. URL: <https://me.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).

47. Сторонянська І. З., Пелехатий А. О. Напрямки модернізації фінансового забезпечення розвитку сільських територіальних громад у контексті завдань адміністративно-територіальної реформи. *Фінанси України*. 2014. № 10. С. 97–108.

48. Стратегія розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади до 2040 року. URL: <https://strategy.if.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).

49. Тарасенко І. О. Публічне управління : Київ : НАДУ, 2020. 380 с.

50. Федоренко В. Г. Інвестиції : Київ : Алерта, 2018. 520 с.

51. Центр Разумкова : офіційний сайт. URL: <https://razumkov.org.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).

52. Чечель А. О. Публічне адміністрування : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 368 с.

53. Чуріканова О. Ю. Актуальні засади управління регіональним розвитком і формування регіональної політики. *Бізнес Інформ*. 2020. № 12. С. 128–133. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-12-128-133>.

54. Шевчук В. Я. Регіональна економіка : Львів : ЛНУ, 2018. 410 с.

55. Ярошенко І. В. Сутність і види територіальної громади: аналіз теоретичних аспектів. *Бізнес Інформ*. 2021. № 7. С. 134–145. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-7-134-145>.
56. Яценко О. М. Управління інвестиціями : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2020. 392 с.
57. DREAM : державна цифрова екосистема управління відновленням. URL: <https://dream.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).
58. EU4Business in Ukraine. URL: <https://eu4business.org.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).
59. European Bank for Reconstruction and Development. Ukraine. URL: <https://www.ebrd.com/ukraine.html> (дата звернення: 15.05.2026).
60. European Commission. Ukraine : EU solidarity with Ukraine. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/european-neighbourhood-policy/countries-region/ukraine_en (дата звернення: 15.05.2026).
61. Horizon Europe : офіційний портал програми. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en (дата звернення: 15.05.2026).
62. OECD Regional Development. URL: <https://www.oecd.org/regional/> (дата звернення: 15.05.2026).
63. OECD Regional Outlook 2023: The Longstanding Geography of Inequalities. Paris : OECD Publishing, 2023. DOI: <https://doi.org/10.1787/92cd40a0-en>.
64. Open Budget : державний вебпортал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).
65. The World Bank in Ukraine. URL: <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine> (дата звернення: 15.05.2026).
66. Transparency International Ukraine. Transparent cities. URL: <https://transparentcities.in.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).
67. UkraineInvest : урядовий офіс із залучення та підтримки інвестицій. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).

68. United Nations Development Programme in Ukraine. URL: <https://www.undp.org/ukraine> (дата звернення: 15.05.2026).
69. USAID Ukraine. URL: <https://www.usaid.gov/ukraine> (дата звернення: 15.05.2026).
70. U-LEAD with Europe. URL: <https://u-lead.org.ua/> (дата звернення: 15.05.2026).